

LUNDS
UNIVERSITET

Socialhögskolan

Språkets betydelse för vuxnas integration och psykisk hälsa i samhället.

**En studie om några utlandsföddas individuella
erfarenheter och upplevelser**

Nick Vossoghi och Amal Jassim

Examensarbete för kandidatuppsats, SOPB63

Aktuell termin: VT 2023

Handledare: Mikael Sandgren

Abstract

Authors: Nick Vossoghi, Amal Jassim

Title: The Significance of Language for Adults' Integration and Health in Society

- A Study of some foreign-borns Individual Experiences and Interpretations

Supervisor: Mai Lundemark (partially) / Mikael Sandgren

Assessor: Hans Knutagård

The purpose of this paper has been to study whether or not the Swedish language has any significant impact on immigrant integration and their psychic well-being in Swedish society. By adhering to the theoretical framework of Diaz, Gordon, and Heckmann for integration, and Antonovsky's theory of salutogenesis, we've established our results using qualitative semi-structured interviews to get our empirical evidence in the form of physical interviews. These interviews have been done by using pre-written questions, and the answers have been recorded. A total of five interviews have been conducted; three were given by males and two by females. The results show us that the Swedish language is merely a necessity to achieve a certain degree of status within the market of work. The results also show us that the Swedish language, beyond the scope of work-related topics, is seen more as an asset and a choice rather than an absolute necessity. Though the Swedish language creates more accessible junctions of opportunities for the interviewee to use, it's not a necessity to achieve social and economic stability. The Swedish language is also not regarded as a necessity to perform leisure activities, thus diminishing its value for individuals who don't socialize as much as others, or socialize with others who speak the same ethnic language. Yet in that same regard, the Swedish language is agreed to be an absolute necessity to live in Sweden to avoid total isolation. The inability to understand what is said around the interviewees creates a sense of isolation, while at the same time severely limiting the amount of knowledge that can be given, taken, and processed. As such, to achieve the most stable position both economically and socially, the Swedish language needs to be developed to a point where it is seen as a viable option socially but developed enough in work-related environments where it doesn't impact the individual economically.

Keywords: *integration, language, mental health, salutogenesis, social work, society, wellbeing.*

Innehållsförteckning

Abstract	1
Innehållsförteckning	2
1. Inledning	4
2. Syfte och frågeställningar	5
3. Forskningsläget	6
3.1 Litteratursökning	6
3.2 Språkravet och dess konsekvenser i utrikesföddas integrationsprocess i Sverige och andra Europeiska länder	6
3.3 Föreningsaktivitetens betydelse på nyanländas integration och hälsa i ett mottagarland	9
3.4 Hälsan hos utrikesfödda utifrån födelseland	11
3.4.1 Psykisk hälsa	12
4. Teori	13
4.1 Definition av integration, assimilation och kulturell pluralism	13
4.2 Diaz och Heckmanns integrationsdimensioner	15
4.3 Antonovskys Salutogena teori	16
4.3.1 Stressorer	17
4.3.2 Förhållning mellan Salutogenesis och integration	18
5. Metod och metodologiska överväganden	18
5.1 Arbetsfördelning	19
5.2 Förförståelse	19
5.3 Kvalitativ forskning	19
5.4 Semistrukturerad intervju	20
5.5 Målstyrt- kriteriestyrd- och bekvämlighetsurval	21
5.5.1 Databesamling	24
5.5.2 Bearbetning och kodning av empiri	24
5.6 Analysmetod och bearbetning av material	25
5.6.1 Tillförlitlighet	26
5.7 Forskningsetiska tillämpningar	28
6. Resultat och analys	31
6.1 Vilken betydelse upplever utlandsfödda att deras språkkunskaper i svenska har för deras arbetsliv/jobbmöjligheter i Sverige?	31
6.2 Vilken betydelse upplever utlandsfödda att deras språkkunskaper i svenska har för deras fritid i Sverige?	36
6.3 Vilken betydelse upplever utlandsfödda att deras språkkunskaper i svenska har för deras psykiska hälsa i Sverige?	41
Avslutande diskussion	45
Tryckta källor	48

Elektroniska källor	49
Bilaga A; Missivbrev	54
Bilaga B: Förenklad information i Svenska	55
Bilaga C: Informerat Samtycke	56
Bilaga D: Intervjupersonerna	57
Bilaga E: Intervjuguide	59

1. Inledning

Sverige räknas som ett land som hittills inte haft språkrav alls för att få något uppehållstillstånd medan Danmark har ett av de högsta språkraven för medborgarskap i Europa - kravet B2, där individen betraktas som en 'självständig språkanvändare' (Forsberg Lundell, 2020). B2-kravet innebär att den migrerande individen ska ha förmågan att bearbeta och förstå innehållet i olika ämnen. Individen ska samtala flytande och förståeligt spontant, skriva en text och vara kompetent nog att argumentera för- och nackdelar gällande olika valmöjligheter vid behov (Skolverket 2007).

I Tidöavtalet - Överenskommelse för Sverige (2022) får vi kännedom om att regeringen har övervägt att utrikesfödda som vill förvärva svenskt medborgarskap ska skriva språktest i svenska och Sveriges samhälle och kultur. Kravet ska finnas i lagen om svenskt medborgarskap och omfatta personer som fyllt 16 år uppåt. Förslaget ingick i en offentlig utredning och föreslås träda i kraft den 1 januari 2025. Enligt Justitiedepartementet är syftet med detta att främja ett inkluderande samhälle. Det ska också finnas undantag för vilka personer som inte ska omfattas av kravet (SOU 2021:2). Däremot bland internationella studier finns inte något som bevisar att språktest främjar språkinläring och integration trots att i 41 länder i Europa lägger ett språkrav för medborgarskap och 20 länder har språktester för permanent uppehållstillstånd (Forsberg Lundell, 2020). Språktest för medborgarskap som politikerna kommer att införa utan något forskningsstöd som styrker att språktestet främjar inkludering i samhället är därmed ett kontroversiellt ämne.

Svenskt integrationspolitik bygger på att alla som kan ska stå till arbetsmarknadens förfogande för att vara en del i integrationsprocessen på arbetsmarknaden (SFS 2013:152; Regeringskansliet 2023). Delegationen för Migrationsstudier Rapport 2015:6, skriven för Statens Offentliga Utredningar av Pieter Bevelander et al. framhäver att det inte finns någon större skillnad mellan Sverige och Danmark på att språkrav skulle öka arbetsmarknadsintegrationen. Intresset för att fördjupa dessa språkkunskaper härstammar ifrån att förstärka den sociala och ekonomiska integrationen. Dessa två motstridiga argument huruvida språket och språkravet främjar integrationen eller inte alls, gör oss nyfikna. Sverige strävar efter ett integrerat samhälle, där alla

utlandsfödda som migrerar till ett nytt land ska kunna uppfylla ett bland flera integrations kravet: att behärska det nationella språket för att obehindrat kunna aktivt delta i olika samhällsfärer via utbildning, arbete och på sin fritid.

För vissa individer som migrerar till ett nytt land kan integrering via sociala relationer på fritiden vara psykisk påfrestande på grund av språkbrister, för andra mindre (Jang et al. 2021). Därmed intresserar vi oss av utlandsföddas psykiska hälsa i samband med integration och integrationskrav. Vi intresserar oss även av integrationsprocessens betydelse för individens psykiska hälsa samt vilken dimension av integrationen som gynnar individen mest under processen. Vi vill utforska hur utrikesfödda personer upplever psykisk hälsa i samband med integrationen som nya invånare i sociala sammanhang såsom sociala relationer på fritiden och arbete i förhållande till deras språknivå.

Integration och välmående i ett nytt land i relation till individers språkkunskaper är ett aktuellt och viktigt ämne för alla oss. Vi lever i ett mångfaldt samhälle och som yrkesverksam träffar du dina klienter, brukare eller elever med olika etniska bakgrunder. Bakom varje utlandsfödd finns det habitus och egen integrationsprocess. Ökad kännedom och förståelse om integrationsprocessen är nödvändigt för att kunna arbeta professionellt med migranter. Vi har förhoppning att uppsatsen kommer att väcka nya frågor och påverka andra sakkunniga.

2. Syfte och frågeställningar

Syftet med vår studie är att förstå några utlandsfödda resonemang om språkets betydelse för deras integration och psykiska hälsa i Sverige. Följande frågeställningar ställs:

- Vilken betydelse upplever utlandsfödda att deras språkkunskaper i svenska har för deras arbetsliv/jobbmöjligheter i Sverige?
- Vilken betydelse upplever utlandsfödda att deras språkkunskaper i svenska har för deras fritid i Sverige?
- Vilken betydelse upplever utlandsfödda att deras språkkunskaper i svenska har för deras psykiska hälsa i Sverige?

3. Forskningsläget

Detta avsnitt presenterar tidigare forskning som stödjer det berörda forskningsområde som denna studie kommer att beröra. Den tidigare forskningen består både av svenska och internationella studier som har undersökt både internationell och svensk syn på språk och medborgarskap, men även psykiska konsekvenser som medföljer när personer migrerar.

3.1 Litteratursökning

Forskningen hittades på Lunds Universitets databas LUBsearch. Utöver LUBsearch användes Google Scholar, däremot har artiklarna från Scholar verifierats i LUBsearch för att verifiera om artikeln från Scholar var akademisk eller ej. Sökningsorden baserades på engelska och svenska nyckelord och synonymer till 'integration, mental hälsa, språk, socialt arbete, samhälle och välmående.' Även sekundära källor som tidningsartiklar var en väg till att hitta relevanta forskare, vars för- och efternamn söktes på Google för att få tillgång till deras publicerade forskningsstudier. Även referenslistor i sekundära källor och studenters referenslistor i uppsatser har hjälpt oss att hitta relevanta källor till vår uppsats.

3.2 Språkravet och dess konsekvenser i utrikesföddas integrationsprocess i Sverige och andra Europeiska länder

Rapporten "Krävande krav. Vad ska språkrav vara bra för?" utgiven av Timbro förlag, skriven av docent och språkforskare vid Stockholms Universitet, Fanny Forsberg Lundell, skriver att allmänheten av både infödda och invandrare i de nordiska länderna är mer inställda till språkravet för medborgarskapet än vad forskarna är (Forsberg Lundell 2020 s. 3, 5). Det är värt att uppmärksamma att Timbro förlag är en politisk tankesmedja med kopplingar till Moderaterna.

Majoriteten av språkforskare ställer sig emot språkravet och konstaterar att det inte finns mycket stöd i forskningen om att språktest ökar språkinläringen (Forsberg Lundell 2020 s. 3, 5). Dock tror befolkningen i allmänhet på föreställningarna om de positiva effekterna avseende

språkravet som i själva verket inte är forskningsbaserade, hävdar Lundell i bloggen om språkpolitik "Argumenten i debatten om språkrav behöver redas ut," utgiven av den statliga myndigheten Institutet för Språk och Folkminnen - ISOF (2021). Vidare påpekar hon att allmänheten förknippar språktest med språkfärdighet och att den ena leder till den andra.

Pieter Bevelander, professor i Internationell migration och etniska relationer från Malmö Universitet, hävdar i språkpolitikbloggen "Språktest riskerar att exkludera många," att det råder delade meningar mellan olika språkforskare och politiker om språktester konsekvenser (ISOF 2021). Det är frågan huruvida språktester bidrar till inkludering och integration eller snarare till utanförskap och exkludering som i förläggningen kan även ha diskriminerande effekter (ibid) . I en studie av Vink et al. (2021) har de observerat en försenad naturalisering (förvärvade medborgarskap) hos migranter med lägre utbildningsnivån efter att språkrav infördes i Danmark och Nederländerna (Vink et al. 2021).

Forsberg Lundell jämför vidare att antalet beviljade medborgarskap i Danmark har gått ner på grund av att vissa folkgrupper inte når upp till de högre språkraven. Hon hävdar att nivån i testet är för hög för en viss grupp av individer samtidigt som testet är för låg för att kunna leda till en arbetsmarknadsintegration. Däremot har studier från Frankrike visat att obligatorisk språkundervisning har lett till bättre arbetsmarknadsintegration (Forsberg Lundell 2020 s. 3). Forsberg Lundell konstaterade även att det tar betydligt längre tid att lära sig svenska för vuxna migranter med ett modersmål som skiljer sig starkt från svenskan, som dessutom kan ha låg läs- och skrivkunnsighet än vad det gör för högutbildade migranter med närliggande modersmål (Forsberg Lundell 2020 s. 25).

Samma rapport påpekar att det inte föreligger några tydliga skillnader i arbetsmarknadsintegrationen av migranter som beviljats medborgarskap mellan Danmark och Sverige (Forsberg Lundell 2020 s. 26). Trots att det finns samband mellan språkrav och arbetsmarknadsintegration, utesluter det inte ett faktum att utomeuropeiska invandrare ofta befinner sig med lägre färdigheter ute på arbetsmarknaden än andra invandrare (Forsberg Lundell, 2020 s. 27). Vernby et. al (2018) finner att medborgarskapet inte har något att göra med att bli kallad till jobbintervju, snarare handlar det om födelseland. Individer från Somalia eller

Irak har lägre chanser att bli kallade på en jobbintervju än Polenfödda. Det finns inget belägg för att utlandsfödda kan öka sina chanser att bli kallade på intervju genom att skaffa sig svenskt medborgarskap eller arbetslivserfarenhet (Ifau 2018 s. 19). En rapport av Böhlmark mfl. från 2009 visar att invandringsåldern har betydelse för de utrikesfödda som kommit till Sverige som barn och har stor betydelse för den sociala integrationen i deras vuxenliv. Ju äldre barnen är när de invandrar desto fler utlandsfödda har de i sin omgivning, på arbetsplatser och i sina bostadsområden. Föräldrarna till dessa barn och deras integration har också en viss betydelse på deras barns integration. Föräldrarnas anpassning i mottagarlandet har betydelse på barnens preferenser. Dessa barn som anländer senare har starkare band till ursprungslandet, vilket resulterar i deras val av partner (Ifau 2009 s. 13f).

Den nyaste forskning av Forsberg Lundell om språktester effekter på till exempel ekonomisk och social integration visar sig dock fortfarande alltför mager. Det behövs mer mångvetenskaplig forskning som belägger effekterna av språktest på integration (Forsberg Lundell 2020 s. 21, 28).

Hittills har belägg för sambandet mellan medborgarskapsintegration (språk- och samhällstest) och social integration inte funnits. Istället visar forskningen på samband mellan språk- och samhällskunskapstest och ekonomisk integration (Forsberg Lundell 2020, s. 3, 25). Med detta menas koppling mellan språkkunskaper och integration på arbetsmarknaden (ISO 2021). Forsberg Lundell hävdar dessutom att det krävs en närmare definition av vad som menas med social integration, vilket hon benämner som "samhällelig integration" för att kunna mäta sambandet mellan språket och samhällelig integration (Forsberg Lundell 2020, s. 10). Enligt Danmarks exempel har medborgarskapet i sig fungerat som ett kriterium för att få medborgarskapet snarare än att vara en faktor som potentiellt kan öka och snabba på integrationen (Forsberg Lundell 2020, s. 5). Forsberg Lundell (2020 s. 6), liksom Goodman och Wright (2015 s. 1885-1890) hävdar att ansvaret på språkutvecklingen ligger inte enbart på den enskilda individen, utan även på samhället, dess normer och landets system. Det som fungerar i ett land, behöver inte ge likadana resultat i andra länder då varje land har ett eget ideologiskt system och en rad olika faktorer som leder till slutliga resultatet.

3.3 Föreningsaktiviteters betydelse på nyanländas integration och hälsa i ett mottagarland

2018 fick Socialhögskolan på Lunds Universitet ett uppdrag av NÄTVERKET - en plattform för idéburna aktörer i region Skåne - att utvärdera NAD - Nätverk, Aktivitet och Delaktighet - aktiviteternas betydelse på utlandsföddas etablering och integration i Skåne Län (Jönsson & Scaramuzzino 2018). Utvärderingen och resultaten tas del av i rapporten "Föreningsaktiviteters betydelse och mervärde för nyanländas etablering genom NAD" (ibid). Rapporten syftar till att utveckla och förmedla aktiviteter för målgruppen nyanlända som en del av en etableringsplan som Arbetsförmedlingen upprättar tillsammans med nyanlända (Jönsson & Scaramuzzino 2018 s. 2-4). Detta projekt når ut till nyanlända som ingår i ett etableringsprogram, med möjlighet att få en föreningsaktivitet inskriven i sin etableringsplan. Vidare syftar NAD till att erbjuda olika typer av aktiviteter, där nyanlända får frivilligt delta i de aktiviteter de har intresse för, stärka språkinläringen, främja sin hälsa samt skapa sociala nätverk. Aktiviteterna kan vara kopplade till sport och idrott, olika hobbies, språkcaféer, studiecirkel, hjälp och självhjälsgrupper med mera (Jönsson & Scaramuzzino 2018 s. 2).

NAD visar positiva effekter för nyanlända, deras hälsa, sociala nätverk och språkkunskaper. Deltagarna bedömer att NAD-aktiviteterna har stor betydelse för deras integrationsprocess i landet. En annan aspekt deltagarna tagit upp är fokus på närmare och mer personlig hjälp de har fått som skiljer sig annars mycket från hjälpen deltagarna är vana att få via andra insatser och etableringsprogram, som de upplever vara mer fyrkantiga (Jönsson & Scaramuzzino 2018 s. 16). De informella relationer samt den informella svenskan med deltagarna och ledarna i föreningen skapade en stor betydelse för deltagarnas trivsel och syn på samhället. NAD-aktiviteternas fördel är att kunna matcha aktiviteter utifrån deltagarnas intressen, inte bara utifrån gruppens behov. Särskilt uppskattat var aktiviteter deltagarna själva hade fått möjlighet att välja. Språkinläringen bedömdes som den främsta och mest nyttiga aspekten med NAD-aktiviteterna, eftersom att deltagarna upplevde en annan form att lära sig språket på, mer naturligt i jämförelse med SFI-undervisning (Jönsson & Scaramuzzino 2018 s. 19).

Ett bra och tålmodig bemötande av föreningsmedlemmarna har givit en avslappnande miljö, där alla vågade använda svenska mer fritt. Det har använts dessutom aktivitetsspecifika språk och termer som ökade språkinläringen. Vidare har NAD-aktiviteterna hjälpt dem skapa ett kontaktnät i Sverige. Kontaktnätet har bidragit till integrationsprocessen genom etablering på arbetsmarknaden och etablering på bostadsmarknaden genom att få tillgång till lägenheter. Även sociala dimensioner av integration som att umgås med andra utifrån gemensamma intressen har förverkligats (Jönsson & Scaramuzzino 2018 s. 20). Etableringen i landet skedde smidigare via kontaktnät deltagarna skapade i samband med föreningen. Den kvantitativa undersökningen om hälsan som samma författare gjorde år 2016, visade att närmare 70% av deltagarnas hälsa främjas mycket av NAD-aktiviteten (Jönsson & Scaramuzzino 2018 s. 18). I en ny undersökning om hälsa från 2018 som gjordes, ställde författarna frågorna till deltagarna direkt. De har då varit intresserade av deltagarnas upplevelser av föreningens effekter på deras hälsa. Deltagarna själva definierade då betydelsen av aktiviteterna för dem. Författarna har uppmärksammat ur utsagorna att personer tillskriver aktiviteterna indirekt hälsoeffekt som inte förbättrar deras hälsa, däremot har aktiviteterna skyddande och förebyggande effekter på hälsan (Jönsson & Scaramuzzino 2018 s. 22).

NAD är organiserat att erbjuda psykosocialt stöd. Föreningslivet kan ha en positiv effekt på deltagarnas psykisk och fysisk hälsa tack vare den motion deltagarna får genom aktiviteterna, mer aktiv livsstil, meningsfulla aktiviteter som ger ett sammanhang, ett socialt stöd samt genom tillgång till information om hälsan och hälsovården som föreningarna erbjuder (Jönsson & Scaramuzzino 2018 s. 23). Uppskattningen visade sig även tillgång till sammanhang och platserna deltagarna besökte som vanligtvis hade varit svåra att besöka. Sammanfattningsvis har det framkommit i studien att NAD-aktiviteterna kan skapa viktiga förutsättningar för att nyanlända ska kunna träna sitt språk, stärka sina sociala nätverk samt få bättre hälsa (Jönsson & Scaramuzzino 2018 s. 25). Deltagarna har fått, enligt författarna, dessutom stöd och rådgivning, introduktion till nya aktiviteter, tillgång till infrastruktur för aktiviteter, erfarenheter av nya kontexter och sammanhang samt chans att utveckla egna intressen och även få anställning (ibid).

3.4 Hälsan hos utrikesfödda utifrån födelseland

Migrationspolitik har påverkan på migranternas hälsa överlag. Forskning av Bozorgmehr och Jahn (2019) visar att restriktiv migrationspolitik bidrar till skadliga hälsoeffekter hos flyktingar. Bevis finns på negativa effekter på flyktingmigrantgruppens mentala hälsa beroende på hur restriktiv politiken är i landet de migrerar till. Den restriktiva politiken anses omfatta begränsad inresa, policyer om tillfälligt skydd samt begränsad asylmottagande. Detta innebär att restriktiva inrese- och integrationspolicyer bör undvikas för att skydda migranternas hälsa. Studien avslöjade dessutom ojämlikhet i hälsa mellan infödda och andra migranter. Ojämlikheten avser dålig självskattad hälsa och dödlighet (Bozorgmehr & Jahn 2019).

Folkhälsomyndighetens rapport (2019) visar att vistelsetiden i Sverige har viss betydelse för hälsan hos utrikesfödda personer. Migrationen påverkar hälsa hos alla som flyttar till ett nytt land. Rapporten "Hälsa hos personer som är utrikes födda – skillnader i hälsa utifrån födelseland" (2019) visar att självrapporterad psykisk ohälsa är generellt vanligare bland personer som migrerat till Sverige jämfört med personer som är födda i Sverige (Folkhälsomyndigheten 2019).

Annan forskning visar att en kritisk faktor för bra hälsa och för att 'åldras väl' i ett samhälle är ett socialt sammanhang, särskilt för äldre vuxna. Det visar sig att isolation, vare sig familj, vänner eller andra gemenskap oavsett vad, bidrar till att individer ökar risken för både sjuklighet och dödlighet, samtidigt som den mentala hälsan successivt försämras. Isoleringen bidrar till en försämring av den totala livskvaliteten hos individen. Forskningen av Jang et al. (2021) visar att äldre migranter som flyttar och har det svårt att passera den grundliga språkbarriären löper större risk att hamna i social isolering än andra. Äldre individer vill helst erhålla de sociala relationer som de redan har, men dessa relationer var etablerade i de länder eller platser som de migrerade från. Då det blir svårare att integrera sig på grund av både högre ålder och bristande språk, löper äldre större risk att isoleras än icke-migranter (Jang et al. 2021. s. 3258f).

Jang et al. (2021) betonar ett mönster - de individer som kulturellt är närmare familj och vänner löper större risk att påverkas av social och språklig isolering. Om individerna är äldre söker de ofta sig till mer gemenskap för att deras kultur fokuserar på det. Bland dessa är det oftast de

kulturer som har sitt ursprung i Asien. Det är viktigt för äldre individer att bosätta sig i miljöer där det finns individer som talar samma språk för att *främja* integration. Men när dessa äldre bosätter sig där det är en mindre densitet av individer som härstammar från samma kultur, bidrar detta till att känslan av isolering förstärks, vilket bidrar till en snabb försämring av fysisk och mental hälsa (Jang et. al. 2021, s. 3259).

Jang et. al (2021) delade upp sina resultat i fyra kategorier - individer som inte var isolerade (20.6%), individer som hade endast social isolation (5.9%), språklig isolation (55.1%) och sist dubbelisolerade individer (både social och språklig isolation - 19.3%). Den viktigaste kategorin - de dubbelisolerade - var den grupp som hade det som värst. Det visade sig att när dessa äldre individer varken hade den sociala eller den språkliga miljö som de var vana vid, var deras hälsotillstånd *förödande* jämfört med de andra grupperna. Det handlar inte enbart om isolation, utan dessa individer hade även en stor brist på resurser. Följden var att dessa individer förblev oattraktiva i samhället - deras genomsnittliga högsta ålder var lägre, de förblev ogifta, hade sämre utbildning, påverkades av samsjuklighet och löpte större risk för att utveckla funktionsnedsättning. 54% av respondenterna i studien rapporterade att de hade genomsnittlig, eller sämre hälsa än normalt, 44% erhöll mentala nödlägen eller ångest och 32% av respondenterna hade kognitiv störning av olika slag (Jang et. al 2021. S. 3263). Analysen visade vidare att ju mer isolerad man var och dess tidigare man utvecklade de individuella problemen som förekom vid nedsatt psykisk eller fysisk hälsa, ju snabbare korroderade hälsan jämfört med individer som inte alls uppfattade någon sorts isolation (ibid).

3.4.1 Psykisk hälsa

Inom *personlig* och *identifierande integration* ingår individens subjektiva upplevelser för eget tillstånd av välbefinnande och psykisk hälsa. Psykisk hälsa är ett paraplybegrepp. Det kan både vara enskilda upplevelser men även samspel mellan individer i sociala sammanhang som de lever i. Psykisk hälsa är som tillgång eller resurs som möjliggör människor att uppnå vår fulla potential och förverkliga egna möjligheter, klara av påfrestningar och bidra till samhället.

Psykisk hälsa kan användas när man talar om både psykisk ohälsa och välbefinnande. Det är dock två samlingsbegrepp (Folkhälsomyndigheten 2022). Folkhälsomyndigheten refererar till

WHO - World Health Organization - och deras definition av psykisk hälsa. Primärt handlar det om att individer ska befinna sig i ett tillstånd som är avgörande för att de ska kunna hantera vardagliga stressfaktorer samtidigt som tillståndet förmedlar förmågan att utföra vardagliga arbetskrav. WHO betonar psykisk hälsa och dess förmåga att utveckla socioekonomiska förhållanden parallellt med individens egna utveckling och samhällets. Psykisk hälsa är ett subjektivt ämne som utvecklas av både externa och interna faktorer. Psykologiska och biologiska faktorer - allt från genetik till personlig utveckling - spelar en roll för hur individer hanterar psykisk hälsa. De risker som finns som kan försämra den sortens hälsa finns just i samma områden - både inombords i människan, utanför samhället eller i ett ömsesidigt förhållande mellan dem (WHO 2022).

4. Teori

Under detta kapitel kommer vi att diskutera våra teorier. Eftersom studien omfattar integration och psykisk hälsa, har det varit nödvändigt att använda dessa två teorier. De utgör en bra bas för vidare analys och ger bredare förståelse för kunskapsområdena. Det teoretiska ramverk som har valts är Jose Alberto Diaz, Milton Gordon och Friedrich Heckmanns teorier om integration, och Aaron Antonovskys salutogena teori. Kapitlet innehåller definitioner om vad integration och salutogenesis omfattar, samt sambandet mellan dessa.

4.1 Definition av integration, assimilation och kulturell pluralism

När vi började fördjupa oss inom definitionen av 'integration' och begreppets betydelse stötte vi på olika benämningar och definitioner. Det är ett omdiskuterat begrepp som har visat sig vara väldigt mångtydig, flerdimensionellt och mångfacetterad företeelse som är komplex att definiera. Förståelsen av termens konnotation och dennes expansion spelar en roll i hur integrationen tolkades förr i tiden och hur det betraktas idag, särskilt utifrån *integrationspolitiskt perspektiv*. Definitionen av 'integration' renodlas i två teoretiska begrepp utifrån *assimilationsmodell* av Milton Gordon från sextiotalets USA, samt Jose Alberto Diaz *integrationsmodell* från åttio- och nittiotalets Sverige (Popoola 2002 s. 17). Termen 'integration' är idag mest förknippad med de

senare årtiondenas invandring, invandrare och deras barn. Begreppets mångfaldiga innehåll kan man antingen studera ur samhälls- eller individnivå. Integrationsbegreppet som vi är intresserade av att studera kommer vi ha med utgångspunkten från den enskildes samspel med omgivning. I dagens Sverige har integrationen varit ett sätt att hantera arbetslöshet, bostadsbrist eller social exkludering. Dessa problem ger upphov till att det uppstår sociala klyftor mellan invånarna (Popoola 2002 s. 7-22).

Sociologen Milton Gordons resonemang kring integration kan numera betecknas som att han har utgått ifrån *assimilationsprincipen*. Betydelseskilnader mellan *assimilation* och *integration* är att integrationen bör vara ömsesidig i den sociala anpassningen och gälla alla, både in- och utrikesfödda i Sverige. *Assimilation* avser en ensidig anpassning och riktas åt utrikesfödda som minoritetsgrupper (Beckman 2011 s. 67).

Gordon menar att genom assimilationen bör utrikesfödda "smältas in" med majoritetsbefolkning och anpassa sig till den lokala befolkningens kulturyttringar, attityder, vanor, språk, religion och landets värderingar, där eventuella skillnader bör suddas ut och försvinna (Popoola 2002 s. 17f). Han menar att det bör bildas en enhet med landets invånare och gemensamma värderingar och kulturella referensramar ska produceras. I praktiken insåg han att *assimilationsprocess* bildar segregation mellan utlandsfödda och infödda genom att människor "söker sig till egen sort". Det innebär att individer som ingår i samma etniska grupper binder sig och bildar ett nytt samhälle med egen *etno-klass*, vilket tyder på *kulturell pluralism* (Popoola 2002 s. 20).

Innebörden av begreppen 'integration' och 'assimilation' kan även ha negativa konnotationer och förekomma som negativt laddade uttryck, eftersom de kan av vissa tolkas och präglas som en faktor till "*sociala anpassningsproblem*" eller "*sociala ordningsproblem*" och ger intryck av att avse individer endast med utrikesbakgrund. Dessa, det så kallade *problem* förekommer som *segregation*, framstår som resultat av *integration* och *assimilation* och berör utrikesfödda som lever åtskilda från inrikes födda (Beckman 2011 s. 67,116). *Integrationen* eller *assimilationen* kan då tolkas som otillräcklig (Beckman 2011 s. 68-69, 115, 145).

4.2 Diaz och Heckmanns integrationsdimensioner

Diaz ser på integration annorlunda jämfört med Gordons assimilationsprinciper. Diaz förknippar integrationen med *jämlikhet och deltagande* i samhället istället. Hans definition av *integration* innebär *ett tillstånd* då invandrare uppnår delvis eller fullständig *jämlikhet* med infödda befolkningen i sociala relationer, inom arbetsliv, boendeförhållande och politik. Han hävdar att uppfyllelsen av den fullständiga *integrationen* sker via individens *delaktighet* i olika delar av samhället, genom att äga tillträde till samtliga samhällsfält och uppnår sin *jämlikhet* med majoritetsbefolkning, utan att behöva ge upp sin ursprungliga kulturella identitet och kulturella tillhörighet (Popoola 2002 s. 20ff). Diaz's perspektiv handlar om att varje individ står inför olika handlingsval i integrationsprocessen, där individen kan bli påverkad av olika faktorer under integrationsprocessens gång. Till dessa faktorer hör *barriärer* eller *möjligheter* som samhället ställer upp som både kan inverka som ett hinder eller gynna individens processintegration. Individernas utgångspunkt är att bli motiverad till integration i ett nytt samhälle och klara av integrationsvillkoren (Diaz 1993 s. 67).

Friedrich Heckmann, professor i sociologi vid Institutionen för sociala och ekonomiska vetenskaper vid universitetet i Bamberg, redogör för sin teori om att integrationen består av olika dimensioner, då individ går igenom under integrationsprocessen: *strukturell integration*, *kulturell integration* och *samspelsintegration*. Diaz skriver också om dessa dimensioner men benämner dem för *ekonomisk integration*, *social* och *personlig integration* (Bosswick & Heckmann 2006 s. 17; Diaz 1993 s. 72-73).

Vi kommer att beröra integrationsdimensioner liksom arbetsmarknad, sociala liv och psykisk hälsa, vilket motsvarar enligt Diaz dimensioner för *ekonomisk integration*, *social* och *personlig integration*. Psykisk hälsa är omfattande och kommer att behandlas mer separat senare i uppsatsen. Utifrån uppsatsens syfte och frågeställningar har vi urskiljt dimensionen av *identifierande integration* i vilket även ingår *kommunikativ integration* som vår uppsats behandlar, som även benämns av Diaz som *personlig integration*. Diaz definierar *personlig integration* som individens allmänna tillfredsställelse med livet i det nya landet som avser individens subjektiva upplevelser. Tillfredsställelsen kan bestå av tillfredsställelse av arbete, inkomster, karriärmöjligheter eller individens psykisk välbefinnande. Denna dimension är den

sista som ingår i processen av integrationen. Dimensionen betecknar individens upplevelse av att vara en del i samhället som en kombination av att integreras på tre sfärer av integrationen: på det strukturella, kulturella och genom samspel med omgivning (Diaz 1993 s. 73).

Ekonomisk integration innebär tillgång till inkomster främst via arbetsmarknad, företagsamhet samt yrkespositioner. *Social integration* avser tillgången till svenskt socialt nätverk. Utrikesfödda utvecklar här kontakter med infödda i olika miljöer. *Kommunikativ integration* innebär invandrarnas förmåga att vara delaktig i samhället genom att kunna tala och förstå landets huvudspråk och ta del av massmedia (Popoola 2002 s. 21; Diaz 1993 s. 72f).

Enligt Heckmann kan individen uppnå tillfredsställelse i livet samtidigt som *personlig integration* utvecklas om hen är delaktig i dimensioner som ingår i den *integrerade integrationen* som består av *strukturell integration*, *kulturell integration* samt *samspelsintegration*. Han hävdar att *identifierande integration* utvecklas i ett senare skede av integrationsprocessen. Enligt Heckmann innebär delaktighet inte automatiskt att en individ identifierar sig med samhället hen lever i. Det betyder inte heller att en individ utvecklar känsla av tillhörighet och inkludering i det nya landet. Inkludering i samhället anses vara subjektivt. Känslor av tillhörighet, identifikation med grupper i former av etnisk, regional, lokal och/eller nationell identifiering kan utvecklas i kombinationen och som ett resultat av *delaktighet* och *acceptans* (Bosswick & Heckmann 2006 s. 17).

4.3 Antonovskys Salutogena teori

Antonovskys *Theory of Salutogenesis* utvecklades 1979 avsett för att vara motsatsen till patogener - något som orsakar sjukdom. Termen *salutogenesis* betecknar hälsofrämjande; omständigheter och faktorer som bidrar till att individer, trots att ha mött motsättningar i livet, kämpar vidare. Dessa motsättningar synonymiseras med *stressorer* - händelser som medverkar till negativa livsförhållanden och omställningar som individen måste hantera under en längre tid. Det kan variera från händelser som relaterar till död inom familjen, till plötsliga förändringar inom sociala och yrkesmässiga faktorer. Vidare studier har gjorts sedan Antonovskys initiala, samt efter hans bortgång. Studierna visar att negativa erfarenheter inte är önskvärda men är

fundamentala för en förbättrad framtid (Gassne 2008, s. 17f; Mittelmark & Bauer 2017; Bhattacharya et. al 2020). Medan detta kan ses som vilseledande, menar Antonovsky (2005) att det handlar inte om naturen av stressorns funktion, utan vad individen gör med de erfarenheter som hen tar del av. *Stressorer* handlar inte enbart om stress, utan handlar om motstånd och förhållanden som kan påverka en individs psykiska hälsa negativt, men kan också vara positivt.

4.3.1 Stressorer

Ibland hör man att stress leder till handling. Enligt Antonovsky (2005) är det just det som *stressorer* handlar om - att motivera individen som möter motsättningar dagligen för att förbättra sig. Han syftar på att det handlar om perspektiv - att vissa ser motsättningar som en punkt att stanna medan andra ser något som står i vägen för förbättringar. Att endast se ett perspektiv ger en subjektiv syn, men att se två perspektiv medverkar till att individen får en bättre förståelse för vad hen kan göra för att förbättra sina förhållanden. Ett exempel som Antonovsky tar upp är när en individ blir sjuk. Det har kommit fram till att det finns två olika handlingar som kan utföras. Den ena är när individen inte kan göra några förändringar; den andra är att individen försöka identifiera faktorn för att ha drabbats av en sjukdom och på så sätt göra en förbättring som gynnar en (Gassne 2008, s. 18f; Mittelmark & Bauer 2017; Bhattacharya et.al. 2020).

Antonovskys beundran för det som var hälsofrämjande för individen resulterade i olika dimensioner av *stressorer* för att undersöka hur de uppfattades. Var dessa motstånd som individer möter verkligen något som väger ner på dem, eller är det något som endast motiverar dem till att ta handling för att förbättra sin situation? Antonovsky är medveten om att det finns många olika faktorer som kan bidra till att individer kan hantera motstånd på olika sätt, men via det *salutogena perspektivet* är han säker på att det finns förhållanden som främjar *salutogenesis* (Antonovsky 2005; Gassne 2008, s. 19; Mittelmark & Bauer 2017; Bhattacharya et.al. 2020).

Stressorer delas i tre dimensioner men endast två av dem är relevanta för vår studie: *kroniska* och *viktiga livshändelser*. *Kroniska* är långvarig påverkan på individen. Dessa relateras till permanenta livstillstånd som individen måste hantera under en längre livsperiod. *Viktiga livshändelser* är stressorer som påverkar individen under en särskild period men inte lika

långvarigt som en *kronisk*. Exempel som Antonovsky lyfter för *viktiga livshändelser* är förlust av arbete eller nära och kära. Individen kan vara förberedd inför dessa stressorer, men när individen väl kommer i kontakt med stressorn sker det inte en automatisk respons på den, utan responsen sker successivt efter kontakten (Antonovsky 2005, s. 57-60).

4.3.2 Förhållning mellan Salutogenesis och integration

Forskning visar att mer autonomi i livet och mer integration i samhället leder till bättre hälsotillstånd. Det varierar mellan individer, men det finns en konsensus att om en individ har förmågan att leva livet på ett sätt som är stressfritt och som leder till självständighet utan att förlita sig på andra i samhället, så mår individen bättre. Att utifrån samhällets perspektiv ses som tillförlitlig och värdefull bidrar till att individen känner sig mer värdig i att delta i dess funktioner, samt att ta del av samhällets andra sociala gemenskap. Alltså bidrar en stark integration och dess uppfattning om det till en förstärkt självidentitet, vilket i sin tur främjar ett salutogent mående - alltså hälsofrämjande (Mittelmark, Bull, and Bouwman 2017; Bhattacharya et. al 2020). Det är en psykologisk grund i att må bra, både gällande att inneha autonomi (självstyre) i samhället, men även gällande själv och integrationen med andra. Autonomi bidrar till att individen blir målinriktad och strävar för att göra sitt bästa både för sig själv och för samhället som hen lever i. När individen då både känner sig kompetent, har en autonomi och känner att hen kan ta del av samhällets sociala funktioner, känner sig individen både funktionell, samt hälsosam (Idan, Eriksson och Al-Yagon 2017).

5. Metod och metodologiska överväganden

Detta kapitel omfattar studiens metod och de överväganden som har gjorts under forskningsprocessen. Vald metod diskuteras och processen som vi har gått tillväga för att utföra det så objektivt som möjligt. Diskussionen om arbetsfördelning, förförståelse, våra kriterier, analys och bearbetning har också förts. Kapitlet inkluderar även metodens tillförlitlighet och forskningsetiska tillämpningar.

5.1 Arbetsfördelning

Arbetsfördelningen i denna studie har skett så jämnt som möjligt. Däremot har vi haft fördelning när det gäller ansvarsområdena. Vissa avsnitt i metoddelen har vi skrivit separat, övriga delar har vi skrivit tillsammans. Amal har varit ansvarig för ämnesområden gällande integration medan Nick var ansvarig för ämnesområden som omfattar psykisk hälsa. Även med avgränsningar, har forskarna hjälpt varandra att hitta relevant forskning och material för att bygga på det som den ena eller andra har skrivit vid behov.

5.2 Förförståelse

Vi två socionomstudenter har i varierande grad egen erfarenhet eller förkunskaper om ämnet migration och integration. Förkunskaperna omfattar en förståelse av de kulturella relationer som existerar mellan personer från Mellanöstern. Egen erfarenhet speglas i att en av forskarna själv har migrerat till Sverige. En förhöjd risk för potentiellt lägre objektivitet har uppstått vid genomförande av intervjuer och vid bearbetning och analys. En lösning som vi hade hittat var att erhålla ett neutralt förhållningssätt under intervjuernas gång. Detta har vi strävat efter att uppnå i största möjliga mån det går, genom att undvika personliga kommentarer eller reaktioner på svaren vi har fått. Vi har kontinuerligt och medvetet läst om citat och haft en diskussion om tolkningar av dessa. Eftersom vi har haft varierande grad av förkunskaper om ämnet, blev det fördelaktigt att vi ändå hade haft olika reflektioner om empirin och reflekterat ur olika synvinklar. Vi har upplevt att vår förförståelse blev en tillgång till att skapa en relation med deltagarna som ledde till en öppen och avslappnad dialog med oss. Detta resulterade i att vi lyckades att genomföra innehållsrika intervjuer.

5.3 Kvalitativ forskning

Uppsatsen är en kvalitativ undersökning där forskningsstrategin ligger på ord snarare än siffror (Bryman 2018 s. 17, 487). Vi var intresserade av deltagarnas erfarenheter, upplevelser och resonemang kring valt ämne och därför valdes intervjuer. Syftet med intervjuerna var att samla relevant empirin för att vidare analysera dem, samt att tillämpa relevanta teorier för att förstå hur

individer påverkas av samhällets sociala faktorer. Frågorna skrevs utifrån syfte och frågeställningar på ett sätt som uppmuntrade individerna till egna berättelser.

Intervjuerna är anpassade till att fånga in andras perspektiv genom erfarenheter och är den mest effektiva insamlingsmetoden som förhoppningsvis kommer att berika vår studie med nya nyanser och eventuellt ny kunskap (Eriksson-Zetterquist & Ahrne, 2015 s. 35). Fördelen med att intervjua är att man möter förstahandskällor, då det var de själva som har upplevt något relaterat till frågeställningarna. Genom detta har man undvikit andras tolkningar av förstahandskällornas erfarenheter (Bryman 2018, s. 159). Genom öppna forskningsfrågor strävar vi även efter att höra och skapa förståelse om intervjupersonernas perspektiv om det de uppfattar som viktigt och betydelsefullt att förmedla under intervjun (Bryman 2018 s. 487).

5.4 Semistrukturerad intervju

Semistrukturerade intervjuer valdes som metod, vilket innebär en kombination av en förutbestämd struktur och flexibilitet i en intervjuguide till skillnad från att välja en strukturerad intervju eller helt ostrukturerad intervju. En semistrukturerad intervju är mest passande eftersom formatet har specifika teman som man kan utgå ifrån för att få fram svar på ens frågeställningar (Bryman 2018, s. 563).

Strukturerade intervjuer är formellt byggda. De är inte flexibla och det finns inte något rum för att utvidga frågor eller be om ytterligare förklaringar eftersom man ska strikt följa intervjuguiden och bryta när man ser att intervjun går åt något annat håll. I strukturerade intervjuer söker man entydiga svar och svar som är mycket specifika utifrån ett antal svars-kategorier, där det endast finns fasta svarsalternativ (Bryman 2018, s. 257). I en ostrukturerad intervju, däremot, utvecklas inte en intervjuguide likt en strukturerad eller en semistrukturerad intervju. Istället används ett PM endast som minnesguide. När en fråga väl ställs enligt ett tema är svarspersoner fria att associera frågan med vad som helst. Ostrukturerade intervjuer liknar vardagliga samtal, där man endast reagerar på det som är värt att reagera på. Till skillnad från strukturerade intervjuer, är ostrukturerade *för* flexibla. Det finns inget som styr samtalet - man kommer till svarpunkten i en lämplig stund som anses tillräckligt för båda (Bryman 2018, s. 562-563).

Flexibilitet i semistrukturerade intervjuer innebär frihet för oss forskare att ställa spontana följdfrågor när situationen kräver det i syfte att utveckla oklara svar som potentiellt uppstår. På så sätt gick det att följa upp frågorna med följdfrågor om det behövdes (Bryman 2018 s. 543). Relevanta följdfrågor är ett krav för att kunna jämföra svaren inom samma ämne i de olika intervjuerna (Bryman 2018, s. 563). Flexibiliteten i intervjuerna gav oss möjligheten att ta upp följdfrågor vid behov, såsom när svaren inte var tillräckligt fylliga. Den semistrukturerade formen gav också upphov till att intervjuerna tog lite längre tid, men att svaren var mer genomtänkta och subjektiva än vad som förväntades.

5.5 Målstyrt- kriteriestyrd- och bekvämlighetsurval

Till denna studie valdes främst ett målstyrt urval. Det innebär att vi har sökt efter individer som kunde besvara våra frågeställningar och det är frågeställningarna som har styrt valet av målgrupp. Deltagare identifierades i efterhand också genom kriteriestyrd urval. Vi sökte efter personer som uppfyller särskilda kriterier för urvalet (Bryman 2018, s. 497). Kriteriestyrd urval ingår inom det målstyrda urvalet och snävar ner urvalet genom att endast hitta de personer som uppfyller krav till vår studie. Kriterierna avsåg personer som:

- Är minst 18 år gammal
- Har studerat SFI
- Förstår talad svenska och kan svara på svenska (Men kan även tala engelska eller polska med oss vid behov)
- Har erfarenhet av att ha arbetat minst 1 år (deltid- eller heltidsjobb) i Sverige

Det visade sig dock att förutbestämda kriterier, till skillnad från vad vi hade föreställt oss, hade gjort urvalsprocessen ansträngande, eftersom vi behövde hitta en effektiv metod för att hitta lämpliga personer. Det ideala urvalet i början av studien avsåg personer som studerade svenska för invandrare på SFI i Malmö Stads kommun. Urvalet inkluderade erfarenhet av att nyligen ha migrerat till Sverige och var en del av integrationsarbetet, varav etableringen på arbetsmarknaden ingick. Vi hade en föreställning om att detta urvalet kan nås snabbast via språkutbildning, där SFI studier bedrivs, eftersom där redan finns grupper av individer som uppfyller kriterium. Vi önskade att träffa personer som har erfarenhet av språkinläringens

betydelse i förhållande till deras liv. Flera språkutbildningar i Malmö kommun och deras administration kontaktades via mejl och telefon för att förbereda ett besök. Dessvärre lyckades vi inte att genomföra vår plan på grund av brist på samarbete av utbildningsaktörer och julleligheten. Repeterad kontakt både med samtal och mejl ledde ingenvart förutom utlovningar som aldrig blev uppfyllda. Övriga alternativ som övervägts var:

- Målgrupp vuxna utlandsfödda med bosättning i Sverige, som behärskar ett annat språk än svenska i vardagen
- Målgrupp vuxna utlandsfödda med bosättning i Sverige som har studerat svenska som andraspråk på gymnasiet

Vi diskuterade om att annonsera oss på social media, men på grund av möjlig förekommen fördröjning och osäkerhet kring dessa personers frivillighet att ställa upp, bortsåg vi detta. Vi har även beaktat att hitta personer med variationer i levnadssättet (som befinner sig i olika skede i livet) såsom ensamstående personer eller pensionärer. Dessvärre lyckades vi inte att hitta dem. Däremot hade det kunnat vara intressant och bredda ut vår syn på studien ännu mer och förmodligen hade kunnat bidra till nya insikter och kunskaper. Vi har kommit fram till i slutändan att större och bredare urval och de olika alternativen skulle leda till att vi hade behövt utforma flera andra intervjuguide och inkludera andra lämpliga frågeställningar beroende på målgruppen vi träffar. Det skulle bli avancerat och inte räcka för omfånget för denna studie.

Till följd av tidigare nämnda omständigheter använde vi oss även av *bekvämlighetsurval* inom ramen för ett målstyrd urval. Metoden faller under paraplybegreppet 'icke-sannolikhetsurval', där metoden refererar till personer som är mest tillgängliga för forskarna. Till skillnad från andra urvalsmetoder, är *bekvämlighetsurval* bland de som inte får fram urvalet slumpmässigt, utan som forskare hittar man de som passar bäst in på studien man vill göra.

Bekvämlighetsurvalet möjliggjorde identifiering av vår slutliga urvalsgrupp som blivit bekanta. Detta har skett genom att använda oss av personliga relationer inom vår etniska krets för att identifiera de individer som har studerat SFI, och utifrån dessa personliga relationer identifierade de andra bekanta till dessa individer som blev relevanta i studien (Bryman 2018, s. 498).

Tillgången till urvalet genom vårt sociala nätverk visade sig vara effektivt tidsmässigt och blev

till en fördel. Vi kontaktade föräldrarnas vänner vars relationer till oss var icke-existerande. Vi har även kontaktat makar till våra vänner som vi inte känner särskilt väl. Bekvämlighetsurvalet blev absolut nödvändigt tidsmässigt att använda med tanke på individer som var mest passande inom ramen för vår forskning för att kunna samla empirin i god tid (Denscombe 2010, s. 37f). Trots att vår urvalsgrupp räknas in som bekanta, hade vi ingen utförlig information om dem förrän vi utförde intervjuerna (Denscombe 2010, s. 37f).

I slutändan kontaktades fem personer i olika åldrar av avsedda sex. För denna studie har vi intervjuat tre män och två kvinnor med olika nationaliteter och åldrar. Den yngsta deltagaren i studien är 30 år gammal och den äldsta är 59 år gammal. Dessa individer har kommit till Sverige under olika tidsperioder, vilket ger oss olika perspektiv på hur de upplever och erfarar integrationsprocess. En jämn siffra skulle möjliggöra könsfördelningen. Nick har sökt efter äldre intervjupersoner och Amal har sökt sig till yngre personer i syftet att beakta variationer i målgruppens ålder. Tre intervjupersoner har haft erfarenhet av att vara flyktingar. Tre av dem befinner sig i åldern 40-60, och två i åldern 30-32. Två härstammar från Mellanöstern och migrerade till Sverige innan millennieskiftet och har både jobbat och studerat sedan 90-talets. Detta innebär att de har förstahandserfarenheter i hur integrationspolitiken såg ut på deras tid och hur den har utvecklats sedan de började arbeta. Resterande intervjupersoner kommer från Europa och migrerade till Sverige efter millennieskiftet. Detta innebär att medan de inte har samma erfarenheter i hur det var innan millennieskiftet, kan de ge ett annat perspektiv på hur de upplever livet i Sverige i moderna tider efter millennieskiftet.

I kvalitativa undersökningar är antalet respondenter signifikant mycket mindre än kvantitativa. Vi har dock inte upplevt att antalet deltagare har hindrat oss att hitta mönster i intervjuernas svar. Den största anledningen till att en mindre grupp söktes var främst på grund av tiden samt omfånget av uppsatsen. Att ha en mindre grupp leder till att resultatet varken är representativt, eller generaliserbart, vilket betyder att fokuset ligger mer på materialets innehåll. Detta beskrivs som att ge *thick descriptions* (fylligare beskrivningar). En större mängd av enskilda data samlas, som kompenserar för det mindre urvalet. Istället för att få något som kan generaliseras, får man data som är väldigt detaljerade och specifikt utifrån en subjektiv syn. Det handlar om att djupdyka mer än om man till exempel utgick från statistik där man enbart ser nummer. Samtidigt

som man får fram den mer djupgående informationen medverkar det till att man förstärker *överförbarheten* (se punkt 5.2.2) av den kvalitativa uppsatsen (Bryman 2018, s. 468).

5.5.1 Datainsamling

Intervjuerna skedde fysiskt, genom att lyssna på utrikesföddas unika livsberättelser, där de delade sina upplevelser och erfarenheter av deras integrationsprocess i Sverige i relationen till deras språkkunskaper, arbetsmöjligheter, sociala relationer och psykisk hälsa.

En deltagare valde att bli intervjuad på sitt hemspråk, polska. Detta resulterade i att frågorna ställdes på polska, svar transkriberades på polska för att vidare bli översatta till svenska.

Intervjuerna skedde antingen hemma hos deltagaren, hemma hos forskaren eller på Stadsbiblioteket. Intervjuerna varade från en timme som kortast och som längs en och en halvtimme. Personerna har blivit informerade om att de var fria till att besvara frågorna till den utsträckning som de ville, samt att de var fria till att avsluta intervjun när som helst eller efter intervjun be forskaren att inte använda materialet. Intervjuerna spelades in på mobiltelefonen med hjälp av röstinspelaren "Röstmemon" för att sedan transkriberas på datorn. Alla intervjuer spelades in utan hinder och pausades när deltagarna behövde paus för dryck eller för att samla tankarna för de tillkommande frågorna som ställdes. Frågorna ställdes utifrån intervjuguiden. Det har skett att forskarna upprepade frågorna vid deltagarnas missförstånd eller språksvårigheter.

5.5.2 Bearbetning och kodning av empiri

Första steget av bearbetningsprocessen skedde genom att sortera och sålla i den insamlade empirin i syftet att förebygga oreda, oklarheter eller onödiga ord i informationen. Detta skedde genom att medvetet avstå från att transkribera vissa ord eller meningar som skapade förvirring, inte var relevant för studien eller som klassificerades som onödig. Metoden påverkade inte studien och gav inget upphov till att materialet i övrigt skulle förlora kontext eller viktiga nyanser. Det är endast genom att sålla materialet som vi får ordning och kan skapa mer sammanhängande material att jobba vidare med (Wästefors & Rennstam, 2015 s. 220). Vi

bortsåg medvetet från all information som inte belyser vår problemformulering, syfte och frågeställning.

Andra steget var kodning. Beroende på vad för svar vi fick, markerades svaren med en kommentar i dokumentet som har hjälpt att identifiera vad för kod vi använde oss av. Vi valde att koda varje stycke av hela svaret genom att ålägga korta sammanfattande text/rubriker/teman beroende på materialets innehåll. Tre primära koder användes - hälsa, integration och fritid. Rubrikerna anpassades efter hela stycket i syftet att svaret inte blir dragen av en kontext. Vi har använt oss även av Brymans tips (2018 s. 698f) på hur man kan lättare producera koder och rubriker. Bryman har föreslagit att vid denna process tillämpa Lofland & Lofland (1995) formulerade frågorna; "Vilken generell kategori är just denna information ett exempel på? Vad representerar denna information? Vad handlar denna information om?".

5.6 Analysmetod och bearbetning av material

Analysdelen var sista steget i bearbetningsprocessen. Under detta steget bestämmer vi en analysmetod. Vår tanke är att sammankoppla alla intervjuer och jämföra dem med varandra. För att underlätta processen vill vi titta på intervjuernas svar utifrån forskningsfrågeställningar, syftet och problemformuleringen. Vi vill analysera ett ämnesområde i taget genom att se på svar från dessa fem personer. På det sättet kommer vi att hålla oss till ett ämne i syftet att fånga upp viktigaste nyanser ur varje svar som ska gälla per ämnesområde. Om vi bestämmer oss för att endast söka svar på integrering på arbetsmarknaden i taget, då kommer vi att endast fokusera på den delen och söka svar i varje intervju och jämföra svaren. Denna metod kan göra oss mer uppmärksamma på de nyanser vi är ute efter och hjälper oss att skapa ordning samtidigt som vi inte glömmer bort att leta efter svar på frågeställningar. Vi vill dessutom uppmärksamma samma mönster, återkommande eller liknande svar och utsagor som skiljer sig från varandra. I denna delen vill vi även beakta och jämföra vårt resultat med tidigare forskning (Rennstam & Wästerfors 2015, s. 231ff) samt jämföra dem med vår analys på vårt material. Även teorin ska vara vår bas att utgå ifrån under analysdelen. Det är nödvändigt med omläsning av vårt material och kodningar. Repeterande läsning ger positiva förutsättningar att göra djupgående analyser, skapa mer förståelse av kontexten och skapa nyanser. Nyanserna kan bestå av att vara

självkritiska och utveckla egen röst i analysen (Rennstam & Wästerfors 2015, s. 233f). Omläsning kan även ge upphov till nya slutsatser i studien, hjälper att synliggöra mönster och systematiserar empirin (Rennstam & Wästerfors 2015, s. 228).

I början använde vi oss turordningen: teorier först och empiri sedan. Vi har så småningom upptäckt att vissa teorier inte passar in eller att det saknas mer relevanta teorier som skulle matcha bättre och komplettera vår insamlade empiri. Av misstag och erfarenheter har vi kommit fram till att turordningen: samla empirin och därefter söka teorierna hade fungerat bättre på att göra vår studie mer sammanhängande. Teorival i förväg ger risker att teorierna inte passar svaren vi har fått från våra deltagare. Å andra sidan att samla in empirin i första ordning och sedan anpassa teorierna kan medföra risker för vissa begränsningar och ytligheter som i sin tur kan hämma djupdykningar i analysen. De kan hämma att utvidga analysen av empirin och inte fungera som stöd i att producera nya insikter. Fördelen med "empirin först, teorierna sedan" är att man inte tappar bort den råda tråden och att man håller sig till uppsatsens ämnet, samtidigt som man sorterar bort all teorier som inte tillhör till ämnet, som inte anses vara behjälpliga.

5.6.1 Tillförlitlighet

För att uppnå *tillförlitlighet* i en kvalitativ uppsats finns det delkriterier som måste uppfyllas; *trovärdighet, överförbarhet, pålitlighet* och *en möjlighet att styrka och konfirmera* - varav det sistnämnda kommer att förenklas till *konfirmerbarhet* (Bryman 2018, s. 467).

För att materialet i forskningen ska uppfattas som *trovärdigt* ska det vara välskrivet och inte frambringa flera olika perspektiv som skapar missförstånd. Det ska finnas en konsensus om verklighetsuppfattningen där både deltagare och forskare kommer överens om vad erfarenheter och upplevelser har för betydelse i koppling till de vetenskapliga teorier eller perspektiv som forskaren använder. Samtidigt ska man se till att deltagarna är väl passande till att undersöka studiens syfte (Bryman 2018, s. 467). För att *överförbarheten* ska stärkas måste metoden och det insamlade materialet vara detaljerad. Förutom att tillämpa *thick descriptions* med detaljerade svar, behöver resultaten generaliseras till en del och appliceras i andra miljöer. Detta kan man då

få genom att inte enbart spela in intervjuerna, utan att transkribera dem ordagrant och citera individerna när det väl passar (Bryman 2018, s. 468).

I vårt arbete får vi fram trovärdighet och överförbarhet genom att både teori och empirin framgår väldigt detaljerat och välskrivet där det inte går att anta något annat än det som står. Det är anledningen till att vi valde intervjuer som formen för att hämta in materialet eftersom man sedan då måste transkribera det, vilket betyder att man inte kan lägga till något annat än det som sägs, samt att man kan under intervjuerna be om förtydliganden från personerna, vilket ger upphov till mer detaljer.

Pålitlighet förstärks när forskarna ger upphov till att forskningen ska vara kapabel till att replikeras. En direkt replikation av arbetet är omöjligt att utföra eftersom tid och rum förändras konstant, men poängen med möjligheten är att det ska vara möjligt till att återskapa liknande förhållanden som man utgår ifrån och där svaren från replikationen är möjlig att jämföra med utgångspunkten. Samtidigt ska det inte heller finnas flera olika tolkningar om utgångspunkten, och likt tidigare nämnt ska det finnas en konsensus med de individer man replikerar för att man inte ska få flera olika tolkningar av det replikerade resultatet. I första hand förstärks pålitligheten när man ger utvecklande detaljer och förklaringar om vilka metoder man har använt sig av och vad för material man har hänvisat till. Hur man har tänkt, varför man har tänkt på ett sätt osv, leder till att pålitligheten stärks (Bryman 2018, s. 217, 465, 468f).

Pålitlighet förekommer genom att förklara vår procedur detaljerad. Vem har intervjuats, hur har det skett och vad för slags frågor vi har ställt. Detta har vi fått gjort i Bilaga D och E, där vi beskriver vem vi har intervjuat samt vad för frågor vi har ställt. Eftersom själva intervjuerna är sekretessbelagda betyder det att endast vi forskare, handledare och examinator får tillgång till dem. Samtidigt gäller det att vi understryker vad för teori vi har utgått ifrån så att det inte blir några missförstånd.

Bryman (2018, s. 470) skriver gällande *konfirmerbarhet* att det inte alltid är möjligt för forskare att uppnå total objektivitet i samband med forskning som riktar sig till samhället. Han skriver att forskaren då måste till högsta möjliga grad säkerställa att även om forskarna inte har uppnått

total objektivitet, så har de agerat i god tro. Konfirmerbarhet uppnås när forskaren medvetet har gjort allt för att exkludera personliga värderingar eller teorier från att påverka utförandet och slutsatserna av forskningen. Alltså menar Bryman att det handlar inte om att vara total objektivitet, men att nå de sista procenten av total objektivitet (Bryman 2018, s. 470). Trots att vårt urval omvandlades till bekvämlighetsurval, hade vi endast valt ut de personer som vi uppskattar att vi inte har nära relation med. Själva relationen kan riskera objektivitet, däremot finns det ingen relationsbildning mellan oss och deltagarna utom ytliga kontakter. Vi bedömer att vi har strävat efter att agera objektivt och i god tro trots omständigheterna vi har stött.

Två deltagare studerade innan millenniumskiftet, vilket betyder att det har varit relevant att använda oss av *triangulering*, som innebär att vi inte har förlitat oss på endast en datakälla gällande vårt empiriska material (Bryman 2018, s. 468). Att vi har haft mer än en individ som har tagit del av en sorts miljö leder till att beskrivningen om den blir mer tillförlitlig när den stryks av andra. Bryman refererar till Webb et.al (1966) och skriver att mer än en datakälla innebär högre tillförlitlighet (ibid). Däremot tycker vi att det är viktigt att notera att vi endast har ett litet urval av intervjupersoner.

Två personer som berättar om liknande förhållanden som inte går att replikera längre eftersom de skedde över 20 år sedan. Dessa två är okända för varandra, men har tagit del av samma förhållanden när det väl pågick. Medan de inte går att replikera igen och på så sätt påverkar tillförlitligheten, kan det stärkas av de tjocka beskrivningarna vi får, samt att de kommer från *två* personer och inte endast en. Två orelaterade personer som beskriver väldigt lika saker gör det mer tillförlitligt än om det endast hade varit en.

5.7 Forskningsetiska tillämpningar

Kvalitativa studier väcker etiska frågeställningar då de ofta fokuserar mer på enskilda individer än en mer övergripande population, vilket nyanserar enskildas personliga tankar och förhållanden mer. Detta har gett upphov till att forskningssamhället har utvecklat metodik i hur den kvalitativa forskningsamhället ska förhålla sig till de som berörs av deras studier (Lind 2019, s. 166). Forskningsetiska frågor utgår ifrån Etikprovninglagen (Lag 2003:460) som sedan

kompletteras av den statliga myndigheten Vetenskapsrådet. Deras funktion är att finansiera forskning och dess infrastruktur, men har även att agera som rådgivare för att främja ökad förståelse för forskning och dess eventuella samhällsnytta (Vetenskapsrådet 2023). Därmed har Vetenskapsrådet medverkat till att utveckla fyra etiska principer som berör individer (Vetenskapsrådet 2002 s. 6, Eldén 2020, s. 29).

Informationskravet innebär att de individer som berörs av forskningen, ska informeras om forskningens syfte. Det är forskaren som har ansvar att upplysa de medverkande om den information som kommer att användas i forskningen och till vilket syfte detta är. Samtidigt ska man informera om att deltagandet är frivilligt och att den intervjuade kan när som helst uppge att hen inte vill längre delta i en pågående intervju, samt kan be avbryta sin medverkan totalt och be forskaren att inte använda deras intervjuer i studien (Vetenskapsrådet 2002, s. 7f; Eldén 2020, s. 30). För att uppnå detta för vår undersökning kontaktade vi våra deltagare fysiskt då de befann sig inom en krets som gjorde detta möjligt. Under det första möten presenterades Bilaga A, B, C och E där deltagarna fick information om vårt arbete och vad det är vi ville undersöka. En kort presentation om oss själva ingick också samt hur hanteringen av den inkomna informationen skulle ske. Vid samma möte informerades deltagarna att de inom en tidsperiod måste meddela om de vill delta eller ej, samt att de bör läsa igenom intervjuguiden innan deltagande. Detta gjordes i mån av att bidra till de medverkande om valet om vad de ville berätta under intervjun.

Samtyckeskravet innebär att deltagaren i undersökningen själv bestämmer om hen vill medverka eller ej och att samtycke ska hämtas in innan forskaren utför intervjuerna. Intervjupersonerna bestämmer vart och när intervjun sker. Medverkande ska också bli informerade om att de kan när som helst bestämma att avbryta deltagandet, även när intervjun är skedd och materialet redan har samlats in. Forskaren har ingen som helst rätt till att påverka detta val eller dylikt (Vetenskapsrådet 2002, s. 9ff; Eldén 2020, s. 30). Detta uppnådes av efter att de meddelade att de ville delta, och tid och rum bestämdes. Vid mötet för den planerade intervjun tog vi emot samtyckesblanketten och informerade återigen att de som intervjuas kan när som helst bestämma sig för att inte delta vidare, samt att de kan meddela oss om de inte vill att det inhämtade materialet relaterat till dem ska användas. Samtycke till inspelning skedde innan varje intervju,

samt att deltagarna uppmanades att berätta deras erfarenheter och tankar i den utsträckning som de själva ville och kunde avböja att svara på frågor om de så önskade.

Konfidentialitetskravet innebär att alla uppgifter om deltagarna och information som kommer från dem förblir obehöriga till alla utom forskarna och förvaras på ett sätt som endast forskarna tar del av. Informationen ska presenteras i arbetet på ett sätt som gör det omöjligt för utomstående att veta vem det handlar om och ska inte vara identifierbar av någon obehörig. Särskilt känslig etisk information ska förvaras och lagras ännu säkrare. Inget material får diskuteras eller avrapporteras till obehöriga på något sätt (Vetenskapsrådet 2002, s. 12f; Eldén 2020, s. 30f). I detta arbete sker det genom att vi medan vi har behållit kön och nationalitet för forskningens skull, har vi annars aidentifierat deltagarna genom att radera deras namn. Då deltagarna är en del av civilsamhället och har professioner som skiljer sig åt har vi identifierat några risker av inkluderingen av deras nationalitet, profession, kön eller familjeförhållande. Det insamlade materialet har fördelats mellan oss två forskare som gör att obehöriga inte får tillgång till *all* material om ett integritetsintrång ändå sker. Inspelningarna eller transkriberingarna innehåller inte namn, utan har ersatts av nummer som identifierar vilken ordning de har transkriberats i, ex. Intervju 1-5. Deltagarna är inte heller relaterade till varandra, vilket betyder att även om de känner igen sig själva när de väl får läsa igenom forskningen vid eventuell acceptans av kursledningen, känner de inte igen någon annan. All data och information relaterat till materialet kommer att raderas efter forskningens slut.

Nyttjandekravet innebär att det inhämtade materialet det insamlade materialet endast får användas för forskningens ändamål (Vetenskapsrådet 2002, s. 14; Eldén 2020, s. 31). Likt ovan nämnt kommer all inhämtad information att raderas efter att studien är genomförd. Ljudfiler och transkriberingen kommer båda raderas.

6. Resultat och analys

I denna delen kommer vi att redovisa resultat och analys för vår empiri och få svar på de tre frågeställningar med koppling och stöd till teori och tidigare forskning vi har valt. Citat förekommer i syftet att göra texten levande. Vi utgår ifrån en metod i följande turordningen: att referera, citera och resonera (med teoretisk ram och forskningsstöd). För mer sammanfattande överblick över personerna hänvisar vi till *Bilaga D: Intervjupersonerna*. Citatens tillhörighet kommer att betecknas mellan IP 1 till 5 - alltså vilken *IntervjuPerson* de tillhör.

6.1 Vilken betydelse upplever utlandsfödda att deras språkkunskaper i svenska har för deras arbetsliv/jobbmöjligheter i Sverige?

Resultaten visar att grundläggande språkkunskaper i svenska är tillräckligt i arbetsuppgifter där man inte är involverad i omfattande möten med andra individer eller utför avancerade arbetsuppgifter som kan omfatta risker. Det finns en konsensus mellan våra intervjupersoner om att det är enklare att komma undan med sämre språkkunskaper beroende på vad för jobb man utför. Är det jobb som involverar mindre interaktion med andra individer, eller att konversationerna inte är omfattande, är det möjligt att komma undan med sämre språkkunskaper.

På mitt första jobb verkar det som att språket inte utvecklas där för där vet jag exakt vad jag ska göra [...] På det andra jobbet så är det alltid något nytt, nya frågor, man måste tänka ut och fundera på hur man ska svara i mejlet, vad man ska säga egentligen så det är mer intensivt. [...] På det första jobbet använder jag enklare fraser och formuleringar, det finns enklare saker, om någon vill fråga något så säger jag till dem att de får kontakta kundtjänst. På det andra jobbet kan jag inte säga till dem att ringa kundtjänsten för det är mitt företag! - IP4

IP4 är en man på 32 år och har två jobb för närvarande och mycket arbetsbelastning. Han är lastbilsförare på heltid under arbetsdagarna, men även egenföretagare på övertid och på helgen. Som lastbilsförare levererar han maten till skolor, förskolor och restauranger. Som egenföretagare arbetar han med sandblästring och båtservice tillsammans med svärfadern. Båda jobben är fysiskt krävande, därtill på det andra jobbet ansvarar han även för den administrativa

delen, mejlkontakt och kundkontakt. IP4 har erfarenhet av att studera på SFI, dock inte kontinuerligt och slutförde inte alla nivåer. Medan arbetsuppgifterna är förutsebara på det första jobbet för honom, är det andra jobbet mer utmanande och stimulerar hans språkutveckling. IP4 hävdar att språkkunskaper inte påverkar utförandet av hans första jobb och han inte behöver mycket svenska utan enkla kommunikativa ord eller enkla fraser, eftersom han oftast jobbar ensam. Under intervjun noterar han att det andra jobbet kräver mer sociala interaktioner. Han resonerar om att branschen har betydelse på språknivån. IP4 belyser att hans andra arbete har blivit hans motivation till att vidareutveckla sin språkförmåga i syftet att kunna framstå som en kommunikativ person gentemot sina kunder.

IP4 hävdar att han inte behöver svenska i alla sociala sammanhang på sitt första arbete. I hans mening avgör arbetet och arbetsuppgifterna den nivå av svenska han behöver för att kunna ge en bra service. Om personen arbetar oftast ensam och enligt förutbestämda instruktioner behövs det inte mera språkkunskaper, eftersom sociala relationer på arbetet inte uppstår ofta. Personen anpassar sig efter omständigheter. Finns det ingenting nödvändigt, behöver man inte lägga större krav på något. Det går att klara sig i enkla sociala sammanhang, där språket inte behöver vara välutvecklat och det räcker långt för att ändå klara av dagen. Deltagaren har hittills visat, utifrån egen synvinkel, en lagom tillfredsställd arbetsmarknadsintegration, trots sin begränsade språknivå. Detta resonemang passar in med Diaz's definition av *personlig integration* som handlar om att uppnå en subjektiv känsla av tillfredsställelse på arbetet. Deltagaren har uppnått en viss grad av *personlig integration* och känslan av tillfredsställelse på arbetet genom att ha de språkkunskaper som räcker för utförandet av arbetet. Däremot är det på det andra jobbet han vill framstå som en kommunikativ person, eftersom det är där han kan utvecklas språkmässigt. Personen anpassar sina ambitioner till arbetsformen. Det behövs ett arbete som ska kräva från den anställde en viss språkförmåga. En människa behöver ett syfte som driver viljan för att utveckla språket vidare. Detta kan tolkas som om dagliga interaktioner med andra inte är förekommande, är det inte heller nödvändigt att utveckla språket, även om personen själv är medveten om att det bidrar till överlagrt bättre utveckling. Istället för att prioritera utveckling, prioriterar man funktionalitet istället. Det finns alltså en tendens att lära sig språket för funktionaliteten skull i samhället. Forsberg Lundell (2020 s. 6), samt Goodman och Wright (2015 s. 1885-1890) betonar i deras respektive studier sambandet mellan språkutveckling och

arbetsmarknad. Individens språkutveckling beror på många faktorer, bland annat prioriteringar och viljan att lära sig språket på arbetsmarknaden, men det är ännu mer värt att titta på fenomenet utifrån ett brett perspektiv och en annan synvinkel. Kännedom om att ansvaret för språkutveckling inte enbart ska ligga på den enskilda individen, utan även på samhället, dess normer och nationella system är värt att komma ihåg.

Något annat som observerades i denna studie är att alla individer har olika livssituationer. Visar det sig att deltagaren har en familj, vilket alla våra intervjuade har, är det angeläget att uppnå ekonomisk stabilitet för just familjens skull. Det hindrar en samtidigt för att söka nya svenska kontakter på fritiden. En konsekvens av detta blir dock att man måste då prioritera ett låginkomstjobb istället för studier, eftersom prioriteten ligger på att familjen ska ha grundläggande resurser och ekonomisk stabilitet. Därför söker man ett jobb som bidrar med inkomst för att åtminstone etablera sig själv i arbetsmarknaden, samtidigt som man blir medelmåttigt ekonomiskt stabil.

Deltagarna medger att det är stressande att inte kunna det svenska språket då det bidrar till sämre jobb möjligheter. Då mer avancerade studier kräver mer avancerad kunskap, vilket också innebär språk, upplever deltagarna att svenska är centralt för att få ihop en bra ekonomi. Detta gäller dubbelt när man har en familj eftersom inkomsten de får inte är enbart för deras egen person, utan det kan vara till flera barn samt sin partner. Då det inte går att förutspå om ekonomin förbättras eller försämras - leder det till att individen försöker lära sig så mycket av det svenska språket som möjligt för att ha många alternativ vid förlust av jobb eller liknande.

Jag jobbar inom hemtjänsten, men jag vill vidareutbilda mig till psykolog som jag var i Serbien. Jag kan inte språket tillräckligt bra för att göra studier på universitet, men jag önskar mycket att jag lär mig snabbt så jag kan göra det jag gjorde innan i hemlandet [...] Jag har barn och familj som jag tar hand om, sedan har jag också jobbet vilket ibland kan vara mycket tröttsamt. Sedan har jag språket som jag fortfarande måste och vill utveckla. Allting kan göra det mycket svårt och stressigt. - IP1

Viktiga livshändelser är stressorer som sträcker sig under längre perioder i livet, men inte lika långt som kroniska (Antonovsky 2005 s. 57-60). Att ha språkbrister när man flyttar till ett annat land är inte förvånande, men det bidrar till en längre period där man inte är lika etablerad som infödda i landet. Denna period kommer eventuellt att försvinna eftersom integrationen leder till att man lär sig mer under jobbet. Motivationen man har under perioden bidrar till att man ser, imiterar och lär sig. Utvecklingen går olika för alla, men den initiala tiden är stressande och motiverande eftersom en *språkbarriär* kommer att uppstå automatiskt när man kommer från ett annat land, särskilt utanför Skandinavien. De andra deltagarna medger också gällande andra situationer att bristande språkkunskaper leder till stress. De är medvetna om att otillräckliga språkkunskaper kan bidra med stora ekonomiska skillnader och det inte går att bli anställda på jobb där det krävs högre kunskapsnivåer, då dessa är låsta bakom mer avancerade språk. Men den motivation som kommer till följd av dessa stressorer, bidrar till att individen hittar vägen framåt för att utveckla sina kunskaper på det sätt som är mest passande för hen, och kommer eventuellt att bli av med stressorn.

IP1 jobbar inom hemtjänsten och möter många individer. IP1 berättar att hon behöver mer avancerade språkkunskaper för smidig kommunikation. Att hon själv kan kommunicera väl och ge en god service till andra gör att hon trivs bra på arbetet. Samtidigt betonar hon vikten av att högre jobbpositioner kräver bättre språkkunskaper. IP1 medger dock att hon klarade sig de första åren i Sverige med engelska på jobbet när hon tidigare jobbade på en städfirma. Efter att hennes svenska utvecklades, bytte hon jobb till hemtjänst i syfte att utveckla svenskan vidare.

Jag har alltid tyckt om att arbeta med människor samt att jag alltid har jobbat med människor[...]Om jag inte kan språket inom ett område, hur ska jag jobba?[...]Om du inte kan tala språket, hur ska du ens kunna arbeta? Det är inte roligt att hela tiden sitta vid sidan ensam eller så.[...] I Serbien jobbade jag tidigare som psykolog, men jag kan inte jobba som psykolog här i Sverige utan att kunna det svenska språket. - IP1

Intervjupersonerna berättar att vissa jobb inte möjliggör språkutveckling i önskad utsträckning. Vi ser ett samband att branschen, miljön och arbetsuppgifterna avgör språknivån och kan leda till språkbegränsningar som hindrar språkutvecklingen. Språket är ett verktyg för kommunikation,

relationsbindning, sitt ego och att göra sig hörd på jobbet. IP1 liksom IP2 hävdar att man inte kan göra sitt jobb effektivt om man har bristande språkkunskaper.

Det blir jättetråkigt om jag inte förstår vad som händer runt om mig, men samtidigt så uppfattas jag också som tråkig eftersom jag inte vet hur man pratar svenska eller kan göra mig hörd. Det blir inte bra för någon. - IP2

Diaz står för ett perspektiv om att varje invandrare handskas med utmaningar som dyker upp i form av *barriärer* eller *möjligheter* i vardagen i samband med bristande språkkunskaper (Diaz 1993 s. 67). Med hänvisning till våra intervjupersoner observerar vi att det är språkförmågan som kan vara ett *hinder* och en *barriär* för att kunna få det jobbet man önskar. Ytterligare vardagsrutiner kan delvis hindra våra deltagare att ta tag i språkinläringen i den utsträckning som de verkligen önskar. Däremot har vi kännedom om att tidsbristen för att ägna tillräckligt tid för språkutvecklingen kan vara en ursäkt som individerna kan tillämpa mer eller mindre medvetet i diskussionen med oss. Egna prioriteringar och ansvar över handlingsval gällande språkinläringen avgör integrationsprocessens gång. För vissa personer är *acceptansen* från omgivningen och *delaktighet* via bland annat *kommunikativ integration* en väg in till en god trivsel på arbetet och en lyckad arbetsmarknadsintegration.

Heckmann (2006 s. 17) hävdar att själva *delaktigheten* i olika sfärer i samhället inte gör individen automatiskt integrerad eftersom känslan av *tillhörighet* och *inkludering* spelar mer roll än själva delaktigheten. Det är snarare en sammanblandning av *delaktighet* och *acceptans* från omgivningen som avgör integrationsprocessens gång och känslan av tillfredsställelse på exempelvis arbetet. En lyckad tillfredsställelse på arbetet består av olika faktorer. För en bra arbetsmarknadsintegration består *acceptansen* från omgivningen, goda relationer på arbetsplatsen och ett språk, genom vilket man kan kommunicera smidigt, utföra sina arbetsuppgifter korrekt och framstå som den man verkligen är.

6.2 Vilken betydelse upplever utlandsfödda att deras språkkunskaper i svenska har för deras fritid i Sverige?

Denna frågeställning avser deltagarnas fritid. Vi ser att sättet att spendera sin fritid varierar beroende på vad för person man är. Resultatet visar att språkkunskaper spelar roll beroende på vad man gör på sin fritid. Följden av detta blir att det är mer subjektivt än något annat om hur mycket språk spelar roll på fritiden. Gillar personerna att socialisera på fritiden, spelar språk mer roll, eftersom de väljer att aktivt spendera sin fritid bland andra människor som talar svenska. Har inte personerna möjlighet eller mod att socialisera med andra på grund av språkbarriärer eller andra faktorer, kan det ge upphov till känslor som är förknippade med *ensamhet* och *isolering*.

Vi noterar att IP3 hade avstått från att vara med i vandringsgruppen när han inte behärskade det svenska språket, tills han lärde sig språket. För IP3 var det "onormalt" att vara bland folk när han inte kunde svenska, trots att han då visade stort intresse för vandringen och hade möjlighet att träffa personer som delar samma intresse som han. Man kan tolka hans resonemang som att den *språkliga barriären* hade hämmat hans uppfyllelse av hans önskemål. Han ville undvika obehag i samband med att inte kunna vara delaktig i diskussioner och i andra relaterade sammanhang. Han betonar dock att han blev förbisedd av andra, då han inte blivit inbjuden av bekanta att delta i gemensamma aktiviteter. Det handlar även om att lättare binda relationer med kommunikativ svenska och genom det bilda relationer med människor man vill lära känna.

...utflykter med kollegor som vandring och tältning i början när jag började arbeta var inte normalt för mig eftersom jag inte kunde svenska så bra. [...] Jag kunde inte lika mycket svenska, så jag var inte alltid bjuden på saker som de andra gick till för att de kunde svenska bättre än mig. Men när min svenska blev bättre så fick jag också vara delaktig mer på det och på andra saker och blev bjuden mer av samma personer som tidigare inte gjorde det. Vandring och utflykter blev mer förekommande. [...] Jag tror att det är helt enkelt enklare att vara delaktig i saker och ting när man kan vara närmare med andra, och språket är viktigt för att binda relationer. - IP3

I början var jag mest ensam på min fritid. Första året. Jag träffade inte kompisar eller kusiner så ofta för att dem brukade mest prata svenska och jag själv förstod jag ingenting av det de pratade om och jag kände att jag hade tråkigt. - IP5

I nya miljöer är det en självklarhet att man står ut en viss del. Språkmässigt betyder detta att man inte kan kommunicera med andra, och att man känner sig utanför. Bristen på att uttrycka sig och förstå talat språk hindrar deltagarna från att delta socialt i den utsträckning de önskar sig och det medför någon slags rädsla och obehag. Människan är fundamentalt en social varelse, varav hen söker sig till ett gemenskap, men om språkkunskaper inte finns där går det helt enkelt inte att vara en del av gemenskap eller i den utsträckning man hade föreställt sig. Resonemanget blir då i detta fall att individer kan förhindras av att ha vad de upplever som en bra fritid på grund av vad Diaz kallar *en språkbarriär* (1993 s. 67), som inte går att överkomma vid just det tillfället. Språkbarriären gynnar alltså inte deltagarnas processintegrering på fritiden, utan inverkar som ett hinder i sådana sammanhang. Istället att våga ändra sin synvinkel och se på språkbarriären som på en *möjlighet* till utveckling som samhället ställer på en, blir kravet för svårt att handskas med ibland (ibid).

Enligt WHO, ska alla individer befinna sig i ett tillstånd som möjliggör för dem att hantera vardagliga stressfaktorer samt utföra vardagliga arbetskrav (WHO 2022). WHO förklarar, att individens välbefinnande bör bestå av en balans mellan förmågan att utveckla socioekonomiska förhållanden och en förmåga till egen personlig utveckling (ibid). I stycket ovan, framgår hur deltagarna själva upplever och erfarar sitt liv i Sverige i relation till språkbrister i olika sociala dimensioner. Medan en del ser på integration som ett utmanande krav och en stressfaktor som de helst vill undvika på grund av negativa upplevelser, ser de andra på kravet i samhället som en ytterligare möjlighet till personlig utveckling. Dessa moment uppger en *stressor* i form av en viktig livshändelse, där man som individ motiveras till att ta handling. Om nu människan är en social varelse, vill hen uppnå *salutogenesis* genom att bilda gemenskap med andra, och detta sker då via att ha en subjektiv bra fritid. Om individer vill bilda gemenskap på fritiden, är det nödvändigt att finna en motivation till detta. För de individer som tycker om att ha umgänge med andra och tycker att språket är viktigt för dem, infaller deras *stressorer* på Antonovskys *viktiga livshändelser* (Antonovsky 2005 s. 57-60). IP5 beskriver i citatet att han kände sig *ensam* och

hade det tråkigt “I början”, vilket betyder att den separationen han kände då inte existerar längre, och är därmed inte något permanent. I detta fall betyder det att *stressor* som existerade då, inte längre finns, eftersom han har överkommit den, och är därmed nu förmögen att finna gemenskap på sin fritid. Detta är inte något som är unikt för IP5. Medan de andra deltagarna kanske inte känner samma som IP5 angående ensamheten, medger de att språkkunskaper öppnar upp nya dörrar för dem i fritiden. De medger att lingvistiska kunskaper bidrar till en förbättrad fritid, men det är inte något som är ett *måste*. Svenska vänner eller de som behärskar svenska, är angelägna för personer som har bristande språkkunskaper i svenska för att finna gemenskap med dem.

Som tidigare nämnt, det är inte alla som känner att språkkunskaper är viktiga för fritiden. Det är en subjektiv känsla, men det kanske inte enbart det heller. Det framkommer att medan en del tycker om att spendera mer tid med familjen eller med vänner som talar samma språk, så tycker andra om att ha tid för sig själva. De väljer att promenera, gymma eller simma - typer av fritidsaktiviteter som inte kräver närvaro av andra för att utföra dem.

På frågan om språkkunskaper styr valet av fritidsaktiviteter, får vi svar att det inte påverkar valet av aktivitet, däremot har språkkunskaper betydelse på trivseln av att befinna sig bland människor som talar svenska. Det handlar om att undvika känslor av att man blottar sig framför andra. När någon inte kan uttrycka sig helt framstår den personen som en annan person är den man verkligen är.

Nej. Det styr inte valet, men det har betydelse för hur mycket som jag trivs. Även om jag inte kunde språket, kunde jag fortfarande göra det jag ville utan problem. [...] Men jag tycker att språket styr hur mycket man trivs eftersom då man kan prata med andra som har liknande intressen och att ha bättre språkkunskap ger dig bättre chanser till att skapa nya kontakter, vilket jag tycker gör att man kan trivas mer på sin fritid - IP3

Det förekommer ett mönster i intervjuerna: trots att majoriteten tycker att svenska är viktigt i sociala interaktioner, observerades det att deltagarna föredrar svenskans användbarhet snarare för etableringen på arbetet än på fritiden. Personerna har valfrihet, hur de spenderar sin fritid och med vem. Trots att svenska generellt är en nyckel, så väljer deltagarna att umgås med personer

som talar samma språk som dem på fritiden. Detta kan förklaras genom att blicka tillbaka på en rapport av Böhlmark mfl. (2009), som visar att invandringsåldern har betydelse för utrikesfödda i hur social integration utvecklas och framstår. Deltagarna i denna studie har flyttat till Sverige i varierande åldrar och enligt Ifau (2009 s. 13), ju äldre man är när man migrerar, desto starkare band till ursprungslandet kommer personen ha. Det är vanligt förekommande att dessa individer kommer även ha fler andra utlandsfödda i sin omgivning, och detta stämmer överens med våra deltagares val och handlingar kring hur och med vem de väljer att umgås (ibid). Annan forskning av Jang et al. (2021) visar, att individer som kulturellt är närmare familj och vänner löper större risk att påverkas av social och språklig isolering. Att inte använda svenska i samma utsträckning socialt som på arbetet och inte umgås med svensktalande personer, kan leda till social och språklig isolering. Detta observeras vara mer relevant hos deltagarna som enbart eller majoriteten av tiden umgås inom egna *etno-klasser*. Mindre svenska på fritiden kan hämma deltagarnas språkutveckling men även snäva ner sociala relationer med andra infödda i Sverige. Den sortens fritid och etniska relationer som identifieras i studiens empiri ger upphov till det Gordon kallar för *kulturell pluralism*, eftersom deltagarna umgås i etniska grupper på fritiden (Popoola 2002 s. 20).

Det visas att trivseln att umgås inom igenkända kretsar inte ger lika mycket ansträngningar i vardagen, som när man umgås med människor som inte är lika som de själva. Utlandsfödda, deras annat mentalitet och språkbrister, kan ge upphov till en viss begränsning i kommunikationen och samtidigt påverka komfortzonen i umgängeskretsar med personer som talar svenska. De ställs inför en ny utmaning, då de behöver *acceptans* från den nya omgivning de träffar, de söker *acceptans* för sin attityd och även för den språknivån de behärskar. Svenska gör det enklare att integrera sig i det nya samhället, som man kommer till och sedan fortsätter att leva kvar i, men relationer med etniskt talande leder till att man erhåller sin identitet från sitt hemland och kan binda socialt och kulturellt kapital.

[Jag] spenderar mesta av min fritid med min familj eller mina väninnor som talar samma språk som jag gör. Vi är mer nära med varandra än de som talar mer svenska.[...] Att tala samma språk gör det bara enklare att hitta dessa relationer [...] Om jag pratar svenska är det med kollegor från jobbet eller så. [...] jag har vänner som jag pratar svenska med eller ja... försöker

göra det när de inte talar serbiska. Det är svårare och ibland kanske det tar lite tid att prata med dem, men de är också invandrare, så det blir alltid roligt eftersom vi ibland inte förstår varandra på grund av vi inte kan ord, men vi gör tecken eller använder av ord eller förklaringar som är nära till det vi vill berätta. [...] - IP1

Gordons *assimilationsteori* nämner, att *assimilation* kan bilda *segregation* mellan utlands- och infödda. När detta händer, leder det till att etniska grupper binder sig hellre till varandra än till en infödda populationen, vilket verkar vara något som har skett. De intervjuade har integrerat sig under en längre tid, eller har varit i en pågående längre process, men i slutändan känner de fortfarande mer *tillhörighet* med det 'egna' folket än med svenskar (Popoola 2002 s. 20). Det går att argumentera om varför det är så utifrån olika perspektiv, både från ålder, subjektiva upplevelser såsom introvertism etc. I slutändan går det ner till att individer helt enkelt känner mer *tillhörighet* med sina *etniska klasser*, eller så är deras fritid inte baserat på att vara social. Det är värdigt att notera utöver sociala gemenskap, är svenska inte något som är viktigt för att ha en bra fritid. Språket ses av deltagarna som en *tillgång*, inte som en nödvändighet. Det är ett återkommande ämne i intervjuerna att svenska förenklar sociala relationer både under och utöver fritiden, men det är upp till individen själv hur mycket hen tycker att det är viktigt. Om hen tycker om att ha en fritid som fokuserar på sig själv, varför ska hen då oroa sig för sin svenska? Om det går att utföra sitt arbete med de kunskaper man redan har och klarar sig på det utanför arbetet, finns det inte något initiativ att se språket mer betydande i fritiden. Aktiv fritid bland andra människor medför ökad språkinläring på ett naturligt sätt, då man får möjlighet att öva på aktivitetsspecifika språk och termer. Samtidigt ger möten med nya människor en chans till socialisering via *kommunikativ integration* samt *social integration*. Något som berörs i resultatet av Jönssons och Scaramuzzinos (2018) rapport: "Föreningsaktiviteters betydelse och mervärde för nyanländas etablering genom NAD." Föreningen har gett upphov till positiva effekter på nyanlända flyktingar. De har haft möjlighet att bredda ut sitt ordförråd under föreningens erbjudna aktiviteter. Det visar sig att en aktiv fritid bland andra människor inte endast ger chansen till språkutveckling, utan även en positiv inverkan på den psykiska hälsan samt minskar risken för sjukdomar. Medlemskapet i liknande föreningar skulle också vara en bra kompletterande faktor i individens gemenskap, språkutveckling och välmåendet.

6.3 Vilken betydelse upplever utlandsfödda att deras språkkunskaper i svenska har för deras psykiska hälsa i Sverige?

För att förtydliggöra för läsaren ordet psykisk hälsa, ställdes frågan om hur deltagarna själva definierar bra psykisk hälsa. I denna studie har vi varit nyfikna om beståndsdelarna av att må bra. Definitionen "att må bra" förknippas med känslan av att vara utvilad, vara frisk, få sina önskemål och drömmar tillfredsställda, ha en god inställning och sinnesstämning och se till att närmaste familj mår också bra. Att må bra definieras även med att kunna gå till jobbet varje dag och ha ekonomisk stabilitet, leva stressfritt, må bra i kroppen och själ och ha valfrihet.

Samstämmigt berättar deltagarna om att svenska är väldigt viktigt för att ha en bra psykisk hälsa i Sverige. Medan det har funnits skillnader i deras svar gällande vad de tycker om språkets betydelse på deras jobb och fritid, är det en total konsensus om att svenska för psykiskt välmående är centralt. De intervjuade uppger, att det känns isolerande när de befinner sig i ett land, där alla kan tala ett gemensamt språk, och att de själva då är oförmögna att göra det. Medan etniska grupper är en sak som kan hjälpa en på fritiden, är det inte hjälpsamt i vardagen. Fritiden är en tid helt separat från vardagen, där man har valfrihet i att välja med vem och hur man umgås. Men utöver just de specifika tiderna är man *alltid* omgiven av svensktalare. Oavsett hur mycket intervjupersonerna försöker att hålla huvudet högt, berättar de att det är omöjligt att skaka av sig känslan av *isolering*.

Bättre svenska, bättre kontakt, kunskap... När man inte kan svenska, det blir tråkigt att bo i land som alla pratar svenska i. Det går inte att man inte pratar svenska i Sverige. Om jag inte har bra svenska - kanske inte på samma nivå som min son som är född här och hans vänner - jag hade inte kunnat få mitt jobb som jag tycker om. Jag kunde inte ha gjort de studier som jag ville. Om jag inte har bra svenska, har jag inte kunnat leva på det vis som jag tycker gör mig och min familj att må bra. - IP3

Kroniska stressorer påverkar människorna livet ut. Då strävan på bra psykisk hälsa ger upphov till stressorer som alltid motiverar individer till förbättringar i livet och på grund av livets dynamiska omständigheter, kommer denna stressor alltid att finnas i människans strävan om att

uppnå *salutogenesis* (Antonovsky 2005, s. 57-60). Deltagarna är eniga att problemen som uppstår, när de inte kan svenska, är stressande. Det handlar om att man inte kan utföra vardagliga handlingar på samma nivå som en infödd, inte känner sig hemma bland andra i det vardagliga samhället, samt att det stryker mängden information som man både förstår och kan inta. Att samhället förändras gör detta relevant hela tiden, då man konstant måste anpassa sig till samhällets förändringar. Detta styrker även vad de tidigare studierna nämnde - att *lingvistiskt isolering* från omvärlden är farligt för människans hälsa (Jang et al. 2021). Medan effekterna inte *syns*, visar tidigare forskning att *isolering* har skador på den psykiska hälsan. I och med att alla våra intervjuade har jobb och därmed kommer i kontakt med människor, skulle det vara skadligt att konstant befinna sig i en miljö där det enda man kan göra är att utföra jobbet. Även om jobben inte kräver kontakt med andra för att utföra arbetet, är det fortfarande ohälsosamt att inte kunna *förstå* ord och meningar mellan människor som har en dialog med varandra. Detta kan argumenteras vidare med att det stryker under Folkhälsomyndighetens rapport (2019) "Hälsa hos personer som är utrikes födda – skillnader i hälsa utifrån födelseland," som nämner, att vistelsetiden i Sverige har relevans för hälsan för utrikesfödda personer. Med högre vistelsetid förbättras språket och integrationen, vilket således minskar effekterna av isolering som Jang et al. (2021) pratar om.

Vissa av våra intervjuade har levt i Sverige under en längre tid och befinner sig i ett skede i livet då man har nått känslan av att etablera sig i samhället. Vid denna punkt börjar man reflektera tillbaka på allting man har lärt sig efter man har kommit till Sverige, och inser vikten av lingvistiska kunskaper. Vid frågan om språket spelar roll för hälsan, fick vi fram detta:

Inte längre eftersom jag har bott nu här i flera år. Om jag var yngre så hade det spelat mer roll. Som jag har berättat, det var mycket svårt att komma hit som vuxen och anpassa sig, men nu när jag har bott här i flera år och är mer delaktig, så spelar det mindre roll. Men när man kommer, man är ensam, rädd, det är mycket att anpassa sig till och man måste hela tiden lära sig saker nytt för att bli delaktig. Men om vi säger att vi tar bort mitt bra svenska, i alla fall jämfört med när jag kom, så tror jag att jag inte skulle må bra. Då skulle jag igen uppleva mig som isolerad, även om jag har man och son som kan hjälpa mig. Det är inte samma sak att ha andra som gör saker åt dig som att göra saker själv. Det kunde bli mer svårare eftersom jag ser nu också att de

som är nya måste möta mer krav och att allting är hårdare nu än innan. Jag skulle må jättedåligt om jag inte kunde möta de krav som finns nu eftersom jag naturligt tycker om att utveckla och bli bättre. - IP2

Att man blir en del i ett svenskt samhälle genom integrationsdimensioner är en sak, men *tillhörighet* samt *identifiering* med samhället är ett separat ämne. På frågan om individerna känner sig hemma i Sverige, observerar vi uppdelade meningar. Deltagarna ser samband mellan vistelsetiden och integrationsprocessens gång och vi ser detta resonemang hos många. Något som IP4 påpekar är svårigheter med anpassningen. Uppväxttid i hemlandet och längre bosättning där, har betydelse på individens förmåga att hitta sig själv i ett nytt land. Det krävs nya ansträngningar, anpassningar och en aktiv vilja till att bli delaktig i olika integrationsdimensioner. Det går hand i hand med önskningsen om att bli *accepterad* av omgivningen för den man är och bli behandlad *lika* som infödda oavsett sitt etnicitet. IP4's citat är ett exempel som visar att han kan vara en del i samhället, men ändå inte uppleva en komplett *tillhörighet* med landet han lever i, vilket i sin tur kan ha betydelse på psykiska hälsa och otillräcklighet med tillfredsställelsen.

Det är typ så att man känner sig hemma här för att man har bott här länge, men samtidigt inte riktigt, för man känner sig också som en främling här. Kanske inte så jättemycket men ändå. Man har ju föräldrar här, men i nästan 20 år har man växt upp i sitt eget land och det gör också saker annorlunda. Det är ett faktum att svenskarna tittar på dig som på en utländsk oavsett vad, även om man får svenskt medborgarskap så behandlas man inte som en svensk på bankerna i alla fall och trots att du är svenskt medborgare så tittar de inte på dig i olika myndigheter såsom på en vanlig Svensson. - IP4

Utifrån IP4s citat, ser vi önskan om *jämlikhet* i samhället. Något som Diaz lanserade, genom att hävda att integrationen bör ske genom *ett tillstånd*, där invandrare uppnår delvis eller fullständig *jämlikhet* med infödda befolkningen i sociala relationer, inom arbetsliv, boendeförhållande och politik (Popoola 2002 s. 20ff). *Jämlikhet* går dessutom ut på att man önskar sig äga tillträde till samtliga samhällsfält och genom det, uppnå sin *jämlikhet* med majoritetsbefolkning, utan att behöva ge upp sin ursprungliga *kulturella identitet* (ibid).

IP3's perspektiv visar däremot en bra motsats till IP4's perspektiv. Enligt IP3's resonemang, ska och bör alla individer som emigrerar till ett nytt land anpassa sig efter landets rättsväsende genom dess förståelse för att uppnå funktionalitet i samhället.

Det är Sverige; du kom - inte tvärtom. Du har inte rätt till att klaga över svenska lagar och regler bara för att du inte förstår eller inte vill förstå dem. När du kommer till Sverige, visa samma respekt till landet som du vill att en svensk vill visa om de kommer till ditt land. Missförstå inte demokrati med att göra vad du vill och sedan säga "Sverige är fritt land." Det är fritt ja, men det betyder inte att du kan göra och säga vad du vill utan problem. - IP3

Utifrån detta citat kan vi även se liknande resonemangen med det Gordons säger om *assimilationspricipen*. Gordons teori säger, att det är viktigt med landets invånare som bör anpassa sig genom att producera gemensamma värderingar samt kulturella referensramar med infödda. Det är alltså utlandsfödda som bör anpassa sig, vilket tyder på en *ensidig anpassning* (Popoola 2002 s. 17-20). Som vi redan vet från Diaz's teorin om *integrationsprocess*, finns det olika dimensioner inom det som betecknas som samhällsfärer där integrationen uppstår och utvecklas. Dessa olika sfärer, i vilket utvecklas integrationsprocess, ger upphov till individens subjektiva upplevelser av att vara en del i samhället genom arbete, inkomster eller karriärmöjligheter (Diaz 1993 s. 73).

Vi kan dra slutsatsen om att den existentiella formuleringen av att "vara en del i samhället" inte per automatik motsvarar tillfredsställelsen hos en individ. Det visar sig att denna formuleringen uppnås via *delaktighet* i integrationsdimensioner. Däremot är det upp till individerna själva hur de bedömer sin allmänna känslan av *tillhörighet* och *inkluderingen* i samhället de lever i via Heckmann's *identifierande integration*, även känd för Diaz's *personliga integration*. Denna sfär utvecklas i ett senare skede av integrationsprocessen, sker individuellt i olika moment i livet. För vissa av våra deltagare är denna dimension pågående, andra har inte nått den ännu. Enligt Heckmann's observationer kan känslan av *tillhörighet*, *inkludering* och *identifikation* med grupper uppnås i former av etnisk, regional, lokal och/eller nationell identifiering som ett resultat eller kombination av *delaktighet* och *acceptans* (Bosswick & Heckmann 2006 s. 17).

Avslutande diskussion

Denna studiens syfte har varit att förstå några utlandsföddas resonemang om språkets betydelse för deras integration och psykiska hälsa i Sverige. Våra resultat visar att det svenska språket *har* betydelse för några utlandsföddas integration och psykiska hälsa i samhället. Däremot beror deras integrationsnivån på genomgången av integreringsprocessen i olika sociala dimensioner, samt tillståndet av salutogenes - hur de hanterar motgångar. Något som var särskilt intressant och som fångades av studiens analys var en skillnad på språkanvändningen beroende på sammanhanget deltagarna befann sig i. Resultatet visade att deltagarna behöver det svenska språket på arbetsmarknaden mest, eftersom arbetsuppgifterna, arbetsmiljön samt sammanhanget kräver det. På fritiden, dock, observerades deltagarnas mindre engagemang kring språkanvändningen, något som gick helt emot deras attityd kring språkets användning under arbetstid. När alternativet finns att *inte* prata svenska, så väljs det över att prata svenska.

Ekonomisk integration - arbetsmarknadsintegration, visades gynna deltagarna mest under processintegrationen, eftersom en viss ansträngning för att lära sig språket förekom, beroende på branschen och arbetsuppgifter. Resultaten visade att deltagarna hanterar motgångar i olika skede i livet på olika sätt. Med motgångar menas i denna studie situationer som kräver en viss förmåga att klara av kravet som samhället ställer på en. För en del är språkbarriärer något som ger upphov till uppkomst av stressorer, där man ser språkbrister som på en motivationskraft till personlig utveckling. Det har framgått att en ökad förmåga att hantera motgångar har varit nödvändigt, särskilt i början av det nya livet i Sverige. Känslor som *ensamhet* och *utanförskap* har varit mest uppkommande i vissa sociala sammanhang, då deltagarna var mest mottagliga att bli förbisedda i samhället på grund av bristande språkkunskaper och andra förekommande faktorer.

Nyfikenhet i inledningen, huruvida språket främjar integrationen eller inte, har gett upphov till att skriva detta arbete. I vår studie framkommer en slutsats: det är inte enbart språket som främjar integrationen, utan även känslor av *delaktighet* i olika dimensioner och *acceptans* från omgivningen. Det är dessa faktorer som spelar roll i integrationsprocessens genomgång och som främjar denna process. Under denna process är även känslan av *tillfredsställelse* och *inkludering* i olika sociala dimensioner avgörande faktorer.

I vår studie framgår att bakom varje handling står motivationen. Bland dessa uppmärksammade är familjen, som har haft en väldigt stor betydelse på varför man är motiverad till att arbeta. Förvisso sätter andra mer energi på arbete och studier än andra, men det som är gemensamt för alla är att de *alla* söker *salutogenesis*. Detta sker till största del omedvetet, men det sker även delvis medvetet. I alla handlingar gällande de tre faktorer: studier, jobb och familj, måste man offra något av dem för att bibehålla konsistens i de andra faktorerna. Att fördela sin tid och energi på alla tre har vi i studien observerat att det inte är möjligt. Det finns en medvetenhet i att bättre studier och språk leder till bättre arbetsmöjligheter och då bättre stabilitet i samhället, men att offra familjen verkar sällan vara ett alternativ. Faktumet är att deltagare i vår studie hellre offrar studier för att bibehålla familjelivet. Det är nästan som om att de vågar helt enkelt inte att riskera det de redan har för att uppnå något som kan uppfattas som högre status. Befinner man sig redan i ett salutogent tillstånd där stressnivån är hanterbar, familjen har det bra och man har tid för sig själv, så vill man helt enkelt inte ta ett steg utanför det tillståndet även om det kan leda till *bättre* salutogenesis.

Men jämför vi de deltagare som kom vid ett senare skede, liksom IP1, IP4 och IP5, och jämför dem med IP2 och IP3, som kom innan millenniumskiftet, får vi nästan känslan av att samhällets riktning mot att ha språkrav för jobb leder till att man begränsar sin egna utveckling för att må bra. Kunskap om tidigare integrationspolicy som berör perioden innan millennieskiftet har inte varit relevant i denna studie, men utifrån det vi har sett i undersökningen, verkar det som om de som kom innan 2000-talet var mer motiverade och målinriktade. Bozorgmehr och Jahn (2019) pratar om migrationspolitik och hur restriktioner inom denna kan ha skadliga hälsoeffekter för migranters hälsa. Det är väldigt möjligt att migrationspolitiken idag är mer restriktiv, med tanke på det Forsberg Lundell (2020) skriver om allmänhetens syn på språkrav. Det är möjligt att migrationspolitiken idag är anledningen till att man begränsar sin egen utveckling, eller åtminstone gör det under en period. Om kraven är för höga eller tar för lång tid att uppnå, kan det riskera individens hälsa, vilket betyder att man *inte* befinner sig i ett salutogent tillstånd.

I denna undersökning skulle antalet intervjupersoner vara högre. Det kulturella perspektivet skulle också beaktas mer. Av totalt fem deltagare, var tre av dem väldigt ineliggande till

Mellanöstern. Det finns en risk att detta påverkar de perspektiv vi får avseende deras resonemang om sociala sammanhang. Om kulturen är något som påverkar svaren, hade det varit intressant att intervjua personer med andra etniska bakgrunder än de som vi fick tag på. Med en bredare tillgång till olika etniciteter samt med ett större antal av deltagarna, hade vi kunnat bekräfta deras utsagor eller observera om det fortfarande finns skillnader mellan dem. Något annat som vi hade gjort bättre är att sätta igång med urvalsprocessen i god tid före starten av denna studie, då förväntningarna på ett samarbete med SFI administrationen har blivit ett misslyckande försök. Intervjuer som en insamlingsmetod visade sig vara ett framgångsrikt sätt att nå urvalet och möjliggjorde att samla relevant empiri passande till studiens syfte och frågeställningar. Vi lyckades få en god och innehållsrik empiri. Strukturen på intervjuguiden samt valfrågor har styrkt den insamlade empirin på ett korrekt sätt.

Integrationsprocessen i ett nytt land i förhållande till bristande språkkunskaper och deltagarnas psykiska hälsa har visat sig vara komplext ämne och individuellt belagd. Språket främjar integrationen, men känslan av *inkludering* och *salutogenesis* varierar från person till person. Processen av integrationen samt salutogenesis beror på individens inställning, erfarenheter, upplevelser och förmåga att hantera ny livsomställning. Behöver varje utlandsfödd vuxen bära på sig ett ansvar för att skynda på språkutvecklingen i syftet att integrera bättre? Kan språkbehärskning garantera en lyckad integrering i ett nytt samhälle? Ska integrationskrav vara högre än de redan är? Vilka konsekvenser av integrationskraven som samhället ställer, får en individ på sin psykiska hälsa? Hur kraven på att behärska svenska har för konsekvenser på individens psykiska hälsa? Bör individen glömma sitt hemspråk i syftet att tillämpa den även på fritiden? Vi hoppas att studien har ökat din förståelse om hur integrationsprocessen kan se ut och vilka konsekvenser denna processen medför på individnivå. Vi har förhoppning om att studien även väckt andra frågor.

Tryckta källor

Antonovsky, Aaron (2005) *Hälsans mysterium*. 2. utg. Stockholm: Natur och kultur

Beckman, Ludvig (2011) *Den rimliga integrationen*. Första upplagan. Stockholm: Ludvig Beckman och Dialogos Förlag

Bryman, Alan (2018) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Tredje upplagan. Stockholm: Liber

Diaz, Alberto Jose (1993) *Choosing Integration, A Theoretical and Empirical Study of the Immigrant Integration in Sweden*. Department of Sociology Uppsala University. Uppsala

Eldén, Sara (2020) *Forskningsetik: vägval i samhällsvetenskapliga studier*. Upplaga 1 Lund: Studentlitteratur

Eriksson-Zetterquist, Ulla & Ahrne, Göran (2015) ...Att fråga folk. I: Ahrne, Göran, Ahrne, Göran & Svensson, Peter (2015). *Handbok i kvalitativa metoder*. 2 uppl. Stockholm: Liber

Lind, Rolf (2019) *Vidga vetandet: teori, metod och argumentation i samhällsvetenskapliga undersökningar*. Andra upplagan Lund: Studentlitteratur

Popoola, Margareta (2002) *Integration, en samtidspegling. En översikt*. Stockholm: Ajour. Svenska Kommunförbundet

Rennstam, Jens & Wästerfors, David (2015) Att analysera kvalitativt material. I: Ahrne, Göran, Ahrne, Göran & Svensson, Peter (2015). *Handbok i kvalitativa metoder*. 2., [utök. och aktualiserade] uppl. Stockholm: Liber

Elektroniska källor

Bevelander, Pieter (red), Jonas Helgertz (red), Bernt Bratsberg & Anna Tegunimataka (2015: 6) *Vem blir medborgare och vad händer sen? Naturalisering i Danmark, Norge och Sverige. Delmi Rapport 2015:6*. Stockholm: Delegationen för Migrationsstudier JU 2013:7

<https://www.delmi.se/publikationer/rapport-och-pb-2015-6-vem-blir-medborgare-och-vad-hander-sen/> [Hämtat: 2023-05-25].

Bevelander, Pieter and Luik M-A (2020) Refugee Employment Integration Heterogeneity in Sweden: Evidence From a Cohort Analysis. *Frontiers in Sociology*. 5:44 [Hämtat: 2022-12-05].

Bevelander, Pieter (2021) "Språktest riskerar att exkludera många" Institutet för språk och folkminnen (ISOF)

<https://www.isof.se/lar-dig-mer/bloggar/sprakpolitikbloggen/inlagg/2021-09-16-spraktest-riskerar-att-exkludera-manga>. [Hämtat: 2023-07-24].

Bhattacharya, Sudip et al. (2020) 'Salutogenesis: A bona fide guide towards health preservation', *Journal of Family Medicine and Primary Care*, 9(1), pp. 16–19

https://journals.lww.com/jfmpc/Fulltext/2020/09010/Salutogenesis_A_bona_fide_guide_towards_health.4.aspx [Hämtat: 2023-06-15].

Bosswick, Wolfgang & Heckmann, Friedrich (2006) *Integration of migrants: Contribution of local and regional authorities*. European Forum for Migration Studies (EFMS) at the University of Bamberg, Germany

https://www.researchgate.net/publication/297802930_Integration_of_Migrants_Contribution_of_Local_and_Regional_Authorities [Hämtat: 2023-06-14].

Bozorgmehr, K. and Jahn, R. (2019) 'Adverse health effects of restrictive migration policies: building the evidence base to change practice,' *The Lancet. Global health*, 7(4), pp. e386–e387

Böhlmark, Anders, Nordström Skans, Oskar & Åslund Olof (2009:20) IFAU-Rapport.
“Invandringsålderns betydelse för social och ekonomisk integration” Institutet för
Arbetsmarknadspolitisk Utvärdering

Denscombe, Martyn. (2010) *The good research guide [Elektronisk resurs] for small-scale social research projects*. 4th ed. Maidenhead: Open University Press

Folkhälsomyndigheten (2019) *Hälsa hos personer som är utrikes födda – skillnader i hälsa utifrån födelseland*

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/publikationer-och-material/publikationsarkiv/h/halsa-hos-personer-som-ar-utrikes-fodda--skillnader-i-halsa-utifran-fodelseland/> [Hämtat: 2023-06-14].

Folkhälsomyndigheten (2022) *Vad är psykisk hälsa?*

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/psykisk-halsa-och-suicidprevention/vad-ar-psykisk-halsa/> [Hämtat: 2023-06-14].

Forsberg Lundell, Fanny (2020) “Krävande krav. Vad ska språkkrav vara bra för?” TIMBRO
<https://timbro.se/integration/kravande-krav-vad-ska-sprakkrav-vara-bra-for/>. [Hämtat: 2023-07-24].

Forsberg Lundell, Fanny (2021) “Argumenten i debatten om språkkrav behöver redas ut”
Institutet för språk och folkminnen (ISOF)

<https://www.isof.se/lar-dig-mer/bloggar/sprakpolitikbloggen/inlagg/2021-12-01-argumenten-i-debatten-om-sprakkrav-behoover-redas-ut>. [Hämtat: 2023-07-24].

Gassne, J. (2008) *Salutogenes, Kasam och socionomer*. Socialhögskolan, Lunds universitet
(Lund dissertation in social work: 30). Available at:

<https://search-ebscohost-com.ludwig.lub.lu.se/login.aspx?direct=true&AuthType=ip.uid&db=catalog07147a&AN=lub.1753206&site=eds-live&scope=site> [Hämtat: 2023-06-14].

Idan, Orly; Eriksson, Monica, and Al-Yagon, Michal (2017) The Salutogenic Model: The Role of Generalized Resistance Resources I: Mittelmark MB, Sagy S, Eriksson M, et al., eds. *The Handbook of Salutogenesis*. Cham (CH): Springer; 2017.

[https://search-ebshost-com.ludwig.lub.lu.se/login.aspx?direct=true&AuthType=ip.uid&db=cat02271a&AN=atoz.ebs11733601e&site=eds-live&scope=site%20\(Accessed:%2014%20June%202023\)](https://search-ebshost-com.ludwig.lub.lu.se/login.aspx?direct=true&AuthType=ip.uid&db=cat02271a&AN=atoz.ebs11733601e&site=eds-live&scope=site%20(Accessed:%2014%20June%202023)) [Hämtat: 2023-06-15].

Jang, Y., Yoon, H., Park, J., Park, N. S., Chiriboga, D. A., & Kim, M. T. (2021) Health risks posed by social and linguistic isolation in older Korean Americans. *Journal of the American Geriatrics Society*, 69(11), 3258–3266. [Hämtat: 2023-07-24]

Jönsson, Anders; Scaramuzzino, Roberto (2018) “Föreningsaktiviteters betydelse och mervärde för nyanländas etablering genom NAD” Socialhögskolan, Lund University

<https://portal.research.lu.se/sv/publications/f%C3%B6reningsaktiviteters-betydelse-och-merv%C3%A4rde-f%C3%B6r-nyanl%C3%A4ndas-etabl>. [Hämtat: 2023-07-24].

Mittelmark, Maurice B. and Bauer, Georg F. (2017) The Meaning of Salutogenesis I: Mittelmark MB, Sagy S, Eriksson M, et al., eds. *The Handbook of Salutogenesis*. Cham (CH): Springer; 2017.

[https://search-ebshost-com.ludwig.lub.lu.se/login.aspx?direct=true&AuthType=ip.uid&db=cat02271a&AN=atoz.ebs11733601e&site=eds-live&scope=site%20\(Accessed:%2014%20June%202023\)](https://search-ebshost-com.ludwig.lub.lu.se/login.aspx?direct=true&AuthType=ip.uid&db=cat02271a&AN=atoz.ebs11733601e&site=eds-live&scope=site%20(Accessed:%2014%20June%202023)) [Hämtat:2023-06-15].

Mittelmark, Maurice B; Bull, Torill, and Bouwman, Laura (2017) Emerging Ideas Relevant to the Salutogenic Model of Health I: Mittelmark MB, Sagy S, Eriksson M, et al., eds. *The Handbook of Salutogenesis*. Cham (CH): Springer; 2017.

[https://search-ebshost-com.ludwig.lub.lu.se/login.aspx?direct=true&AuthType=ip.uid&db=cat02271a&AN=atoz.ebs11733601e&site=eds-live&scope=site%20\(Accessed:%2014%20June%202023\)](https://search-ebshost-com.ludwig.lub.lu.se/login.aspx?direct=true&AuthType=ip.uid&db=cat02271a&AN=atoz.ebs11733601e&site=eds-live&scope=site%20(Accessed:%2014%20June%202023)) [Hämtat: 2023-06-15].

Moderaterna, Kristdemokraterna, Liberalerna, Sverigedemokraterna (2022) *Tidöavtelet. Överenskommelse för Sverige*. [Hämtat: 2023-05-25].

Regeringskansliet (2023) *Integrationspolitiken ska bli effektivare*,
<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2023/04/integrationspolitiken-ska-bli-effektivare/>
[Hämtat: 2023-07-24].

SFS 2013:152 - Lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring [Hämtat: 2023-08-30]

Skolverket (2007) *Gemensam europeisk referensram för språk: lärande, undervisning och bedömning*. <https://www.skolverket.se/getFile?file=2144> [Hämtat: 2023-06-15].

SOU 2021:2. *Krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för svenskt medborgarskap*.
Delbetänkande av Utredningen om språk- och samhällskunskapskrav för svenskt medborgarskap
och andra frågor om medborgarskap (USSMA)
[https://www.regeringen.se/contentassets/b23619ff933047688f64b8f0051f0dfd/krav-pa-kunskape
r-i-svenska-och-samhallskunskap-for-svenskt-medborgarskap-sou-20212/](https://www.regeringen.se/contentassets/b23619ff933047688f64b8f0051f0dfd/krav-pa-kunskaper-i-svenska-och-samhallskunskap-for-svenskt-medborgarskap-sou-20212/) [Hämtat:
2023-05-25].

Svartvik, L. et al. (2002) 'High sense of coherence can have health enhancing effects',
Läkartidningen, 99(11), pp. 1195–1196, 1199-1200–1196, 1199–1200. Available at:
[https://search-ebsohost-com.ludwig.lub.lu.se/login.aspx?direct=true&AuthType=ip.uid&db=ed
elc&AN=edselc.2-52.0-17644447279&site=eds-live&scope=site](https://search-ebsohost-com.ludwig.lub.lu.se/login.aspx?direct=true&AuthType=ip.uid&db=edselc&AN=edselc.2-52.0-17644447279&site=eds-live&scope=site) (Accessed: 10 November
2022).

Vernby, Kåre & Dancygier, Rafaela (2018:21) *Etniska hierarkier och diskriminering på arbetsmarknaden. Resultat från ett faktoriellt fältexperiment*. Institutet för Arbetsmarknadspolitik Utvärdering

Vetenskapsrådet (2002) *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet [Hämtat 2023-06-14].

Vink, Maarten, Tegunimataka, Anna, Peters F.; Bevelander P. (2021) “Long-Term Heterogeneity in Immigrant Naturalization: The Conditional Relevance of Civic Integration and Dual Citizenship” *European Sociological Review*, Volume 37, Issue 5, October 2021, Pages 751–765, <https://doi.org/10.1093/esr/jcaa068>. [Hämtat: 2023-07-24]

Wallace Goodman, Sara & Wright, Matthew (2015) “Does Mandatory Integration Matter? Effects of Civic Requirements on Immigrant Socio-economic and Political Outcomes” *Journal of Ethnic and Migration Studies*, Volume 41, 2015- Issue 12
<https://eds-s-ebscohost-com.ludwig.lub.lu.se/eds/detail/detail?vid=5&sid=4935c1e8-daac-432b-9b34-dab56b1db142%40redis&bdata=JkF1dGhUeXBIPWlwLHVpZCZzaXRIPWVkey1saXZlJnNjb3BIPXNpdGU%3d#AN=109172003&db=a9h> [Hämtat: 2023-07-24].

WHO (2022) *Mental health: strengthening our response*
<https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-strengthening-our-response>
[Hämtat: 2023-06-14].

Bilaga A; Missivbrev

Hejsan!

Våra namn är Amal och Nick, två studenter från Lunds Universitet, som läser socionomprogrammet och skriver vår kandidatuppsats. Vi vill undersöka vilken betydelse SFI studenter tilldelar bristande språkkunskaper i svenska för deras arbetsliv och sociala relationer i Sverige. Vill du vara med i studien?

Vi söker efter vuxna respondenter som har arbetat i Sverige och som studerar sista nivån SFI för bästa förmågan av kommunikationen på svenska. Vid språksvårigheter är det acceptabelt att prata delvis **engelska** eller **polska**. Varje intervju beräknas att ta minimum 30-60 minuter. **Dessa intervjuer kommer att spelas in.**

Deltagandet är frivilligt, du kan avbryta deltagandet när som helst under intervjun. Personliga uppgifter som samlas in kommer att anonymiseras. Informationen kommer endast att bearbetas av Amal och Nick, samt kommer endast att användas för undersökningens syfte. Vid godkännande av kandidatuppsatsen kommer alla skrifter och inspelade intervjuer att raderas.

Vid intresse av att läsa studien kommer deltagarna att hänvisas till LUP - Lund University Papers. Kontakta oss för att bestämma tid och plats för intervjun samt vid frågor och funderingar.

Notis! Fördelningen av intervjuerna kommer att baseras på vilket språk du talar. Nick kommer att sköta intervjuerna som sker på **svenska eller engelska!** Amal kommer att sköta intervjuerna som sker på **svenska eller polska!**

MVH Nick V. och Amal J.

Kontaktuppgifter studenter:

Nick Vossoghi - ni1536vo-s@student.lu.se

Amal Jassim - am0058ja-s@student.lu.se

Kontaktuppgift handledare:

Mai Lundemark: mai.lundemark@soc.lu.se

Lektor i Sociologi

Mikael Sandgren mikael.sandgren@soch.lu.se

Universitetslektor vid Socialhögskolan

Bilaga B: Förenklad information i Svenska

Hej!

Vill du bli intervjuad och dela med dig om dina erfarenheter och upplevelser om ditt liv i Sverige?

Vi är två Socionomstudenter från Lunds Universitet som är intresserade av att göra en studie om din språkförmåga på svenska betyder för ditt liv i Sverige.

Vi vill gärna att du:

- Är minst 18 år gammal
- Har studerat SFI.
- Förstår talat svenska och kan svara på svenska (Men du kan även tala engelska eller polska med oss vid behov)
- Har erfarenhet av att ha arbetat minst 1 år (deltid- eller heltidsjobb) i Sverige

Obs!

- Intervjuerna kommer att pågå i **minst** 30 minuter och **rösten spelas in!**
- All information kommer att förvaras säkert och du får vara anonym!
- Efter genomförandet av intervjuer kommer ljudfilerna att skrivas ner och sedan förstöras.
- Det är frivilligt att delta i intervjun. Du har rätt att avbryta intervjun när som helst.
- Fördelning av intervjuare sker baserat på dina talade språk.

Vår uppsats kommer att vara tillgänglig för läsning på LUP - Lund University Papers.

Låter detta intressant? Tveka inte att kontakta oss!

Kontaktuppgifter studenter:

Nick Vossoghi - ni1536vo-s@student.lu.se

Amal Jassim - am0058ja-s@student.lu.se

Kontaktuppgift handledare:

Mai Lundemark: mai.lundemark@soc.lu.se

Lektor i Sociologi

Mikael Sandgren: mikael.sandgren@soch.lu.se

Universitetslektor vid Socialhögskolan

Bilaga C: Informerat Samtycke

Samtycke till att delta i studien:

Jag har skriftligen informerats om studien och samtycker till att delta.

Jag är medveten om att mitt deltagande är helt frivilligt och att jag kan avbryta mitt deltagande i studien utan att ange något skäl.

Min underskrift nedan betyder att jag väljer att delta i studien och godkänner att Lunds Universitet behandlar mina personuppgifter i enlighet med gällande dataskyddslagstiftning och lämnad information.

.....
Underskrift

.....
Namnförtydligande

.....
Ort och datum

Kontaktuppgifter studenter:

Nick Vossoghi - ni1536vo-s@student.lu.se

Amal Jassim - am0058ja-s@student.lu.se

Kontaktuppgift handledare:

Mai Lundemark: mai.lundemark@soc.lu.se

Lektor i Sociologi

Mikael Sandgren: mikael.sandgren@soch.lu.se

Universitetslektor vid Socialhögskolan

Bilaga D: Intervjupersonerna

Intervju 1 - IP1	Kvinna, 41 bor med familj	Serbien	Hemtjänstpersonal	Har studerat grundläggande SFI och studerar Svenska som Andraspråk, men inte helt klart med alla SFI studier. Väntar tills jobbet lättar innan hon fortsätter med vidare studier.
------------------	---------------------------	---------	-------------------	---

Intervju 2 - IP2	Kvinna, 50 bor med familj	Iran	Förskollärare	Har studerat alla SFI-nivåer både på grundläggande nivå och avancerat för universitetsutbildning.
------------------	---------------------------	------	---------------	---

Intervju 3 - IP3	Man, 59 bor med familj	Turkiet	Servicetekniker	Har studerat alla SFI-nivåer både på grundläggande nivå och avancerat för universitetsutbildning.
------------------	------------------------	---------	-----------------	---

Intervju 4 - IP4	Man, 32 bor med familj	Polen	Lastbilsförare/ egenföretagare	Har studerat SFI, men inte klar med alla steg. Känner att han kan tillräckligt bra svenska för det han jobbar
------------------	------------------------	-------	-----------------------------------	---

				med och prioriterar jobbet istället.
--	--	--	--	--------------------------------------

Intervju 5 - IP5	Man, 30 bor med familj	Irak	Inget jobb -tidigare pizzabagare.	Har studerat de grundläggande SFI-stegen, men inte studerat de mer avancerade nivåerna på grund av jobbet.
------------------	------------------------	------	-----------------------------------	--

Bilaga E: Intervjuguide

Bakgrundsfrågor

1. Berätta om dig själv och din bakgrund (namn är inte nödvändigt).

- Hur gammal är du?
- Vilket land kommer du ifrån?
- Bor du tillsammans med någon?
- Talar du svenska hemma?
- Har du studerat på SFI eller finns det någon motsvarande kurs du hade läst?
- Hur kommer det sig att du valde att studera SFI
- När har du studerat SFI?
- Har du blivit klar med alla steg i SFI?

Om nej: Vad var anledningen till att du avbröt SFI studierna?

- Arbetar du?

Om ja: Gå ner till 2.

Om nej: Gå ner till 3.

2) Frågor om integrering på arbetsmarknaden i förhållande till språkkunskaper
(för dem som arbetar)

1. Trivs du på ditt jobb? Vad är det som gör att du trivs/ inte trivs?
2. Hur bedömer du själv dina språkkunskaper just nu?
3. Använder du nu svenska på jobbet? Hur mycket/ hur ofta? I vilka situationer talar du svenska?
4. Tycker du det är viktigt att kommunicera på svenska på jobbet? Om ja, varför?

5. Tror du att dina språkkunskaper i svenska styr vilket jobb du har fått?
Varför/Varför inte?
6. Känner du att du är delaktig på jobbet oavsett dina språkkunskaper i svenska?
7. Har du upplevt att dina språkkunskaper har förbättrats med tiden du har arbetat?
Om ja: Varför och när hände det? Om nej: Varför inte?
8. Tycker du att kunskaper i svenska har betydelse i hur du utför ditt arbete och hur du skapar relationer på jobbet? Varför/Varför inte?

3) Frågor om integrering på arbetsmarknaden i förhållande till språkkunskaper (för dem som inte arbetar)

1. Hur länge har du varit arbetslös?
2. Vad tror du är orsaken till att du inte har jobb?
3. Tror du att bristen på arbete är relaterat till dina språkkunskaper eller ej?
4. Vad gör du under tiden utan jobb?
5. Har du haft jobb tidigare här i Sverige?
6. Ser du jobb som något viktigt för dig som individ, eller bara som något nödvändigt för att betala räkningarna?
7. Känner du att du måste kunna kommunicera på svenska för att du ska kunna få ett jobb?

8. Oavsett dina tankar om jobb är nödvändigt eller ej, vad är det viktigaste för dig inom arbete för att du ska känna dig motiverad till att jobba?
9. Har du språkkunskaper utöver svenska som kan hjälpa dig att kanske få positioner på arbetsmarknaden som kräver flera språk?

4) Frågor om sociala relationer på fritiden i förhållande till språkkunskaper

1. Vad brukar du göra på din fritid?
2. Är sociala relationer viktiga för dig? Varför/Varför inte?
3. Har din fritid förändrats med utvecklingen av dina språkkunskaper i svenska?
4. I vilken mån använder du svenska på din fritid? Och i så fall i vilka situationer använder du svenska?
5. Tycker du att dina språkkunskaper styr valet av dina fritidsaktiviteter? Varför/Varför inte?
6. Brukar du träffa andra som inte talar samma språk som du på din fritid? Varför/Varför inte?
7. Har sociala relationer, dvs kontakt med familj, vänner etc betydelse för att du ska må bra? Hur?
8. Är svenska viktig för dig för att knyta nya kontakter?

5) Frågor om psykisk hälsa relaterat till utveckling av språkkunskaper

1. Vad betyder det att må bra för dig?
2. Vad gör livet meningsfullt för dig?

3. Hur upplever du livet efter att du har kommit till Sverige?
4. Upplever du att din kunskapsnivå i svenska har betydelse för ditt välmående i vardagen?
5. Spelar dina språkkunskaper i svenska roll för hur du mår psykiskt?
6. Har du någonsin i ditt liv i Sverige känt dig isolerad från andra på grund av att du inte kan prata svenska?
7. Är det viktigt för dig att ha svensktalande vänner som kan hjälpa dig med ärenden om det behövs? Vilken betydelse har detta på din välmående?
8. Känner du dig hemma i Sverige?
9. Tror du att ditt språk kommer att utvecklas mer, eller har du nått en gräns där du är nöjd med hur nivån av ditt språk och vad det har givit dig?
10. Det talas mycket om att införa språkrav för att få arbete i Sverige samt medborgarskap. Vad tycker du om det och vilka känslor väcker det hos dig?

6) Avslutande frågor

1. Känner du att du fick förmedla allt under hela intervjun eller vill du tillägga något?
2. Vad tyckte du om att vara med i intervjun?
3. Har du några frågor till oss?
4. Får vi kontakta dig igen om vi har glömt någon fråga?

